

Onderwerp Vaststelling bestemmingsplan "Gramsbergen".

Stuknr. 2007/344

De raad van de gemeente Hardenberg;

Overwegende dat het ontwerpbestemmingsplan "Gramsbergen" ingaande 19 oktober 2006 gedurende zes weken voor een ieder in het gemeentehuis te Hardenberg ter inzage heeft gelegen;

Dat met betrekking tot het bestemmingsplan geen zienswijzen zijn ingekomen;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 januari 2007, kenmerk 2006/LZAN/115742;

Besluit:

Met overname van de motivering vervat in het voorstel van burgemeester en wethouders:

I. De volgende wijzigingen ambtshalve in het plan aan te brengen:

a. Toelichting:

- Pagina 31 in paragraaf 5.4, 1^e alinea, 3^e zin: artikel **8** wordt gewijzigd in artikel **16**.
- De 2^e alinea van paragraaf 5.4. wordt aangevuld met het woord: "- evenementen".
- Pagina 32 tussen "Prostitutiebeleid" en "Handhaving" wordt gevoegd de tekst: "**Afstemming Algemene Plaatselijke Verordening (APV)** In de voorschriften is in artikel 16, lid 5 een bepaling opgenomen omtrent het houden van evenementen als bedoeld in de Algemene Plaatselijke Verordening. Uitgangspunt hiervan is dat het bestemmingsplan zich niet verzet tegen het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van evenementen, de opbouw/inrichting en afbraak/opruiming van voorzieningen daaronder begrepen, als bedoeld in de Algemene Plaatselijke Verordening, mits op basis van genoemde verordening voor het evenement een vergunning kan worden verleend. Op deze wijze wordt met het bestemmingsplan strijdig gebruik voorkomen. "

b. Voorschriften:

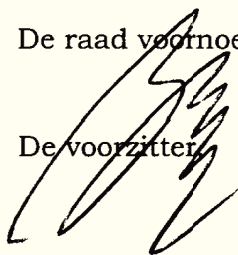
- Pagina 14, artikel 3. lid 3, sub d5a: **50%** wordt gewijzigd in **40%**.
- In artikel 7 wordt een nieuw lid 4 opgenomen luidende: **4 Vrijstelling van de bebouwingsbepalingen** Burgemeester en Wethouders kunnen, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van: - de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden; - het bebouwingsbeeld; - de verkeersveiligheid: vrijstelling verlenen van het bepaalde in lid 3, sub a, onder 5: voor het bouwen tot een bouwhoogte van maximaal 10 meter.
- In artikel 7 worden de leden 4 t/m 9 vernummerd in 5 t/m 10.

- II. Het bestemmingsplan "Gramsbergen" vast te stellen overeenkomstig de bij dit besluit behorende kaarten, toelichting en voorschriften en met inachtneming van de onder I aangegeven wijzigingen/aanvullingen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Hardenberg van 20 februari 2007.

De raad voornoemd,

De voorzitter,

De griffier.

Bestemmingsplan Gramsbergen

Inhoud:

Toelichting

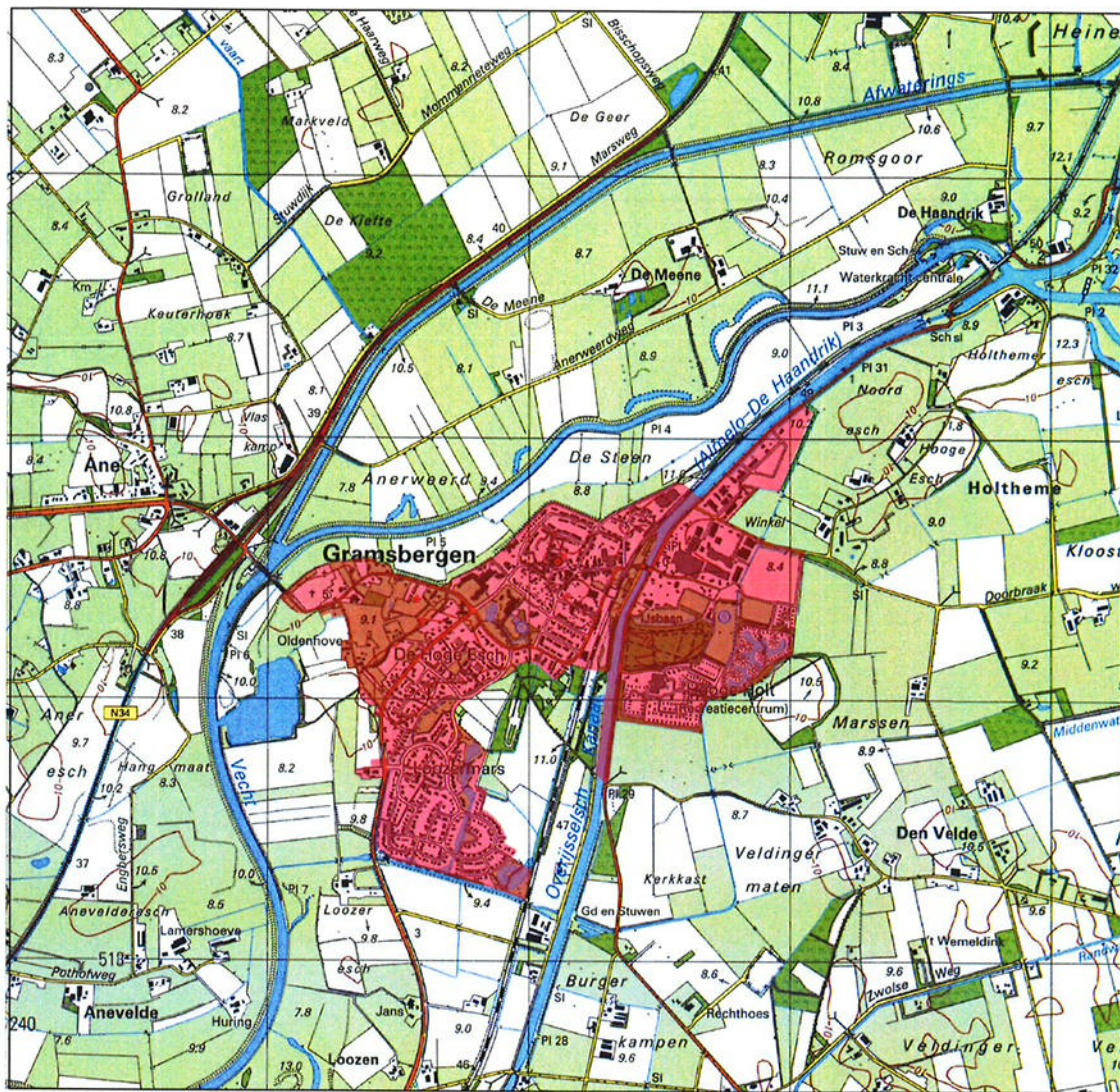
Bijlagen

Voorschriften

Plankaart nr. 115.00.11.31.00.C01

	DATUM	NUMMER
ONTWERP TER VISIE:	19-10-2006	
VASTSTELLINGSBESLUIT:	20-02-2007	2007/LZAN/115920
GOEDKEURINGSBESLUIT:	<i>29-5-07 285645</i>	
UITSpraak RAAD VAN STATE:		
ONHERROEPELIJK:		

Overzicht gebied waarop het bestemmingsplan Gramsbergen betrekking heeft

Gemeente Hardenberg

tek.nr. 115.00.11.31.00

bron: Topografische Dienst

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Gramsbergen: ontstaan en ontwikkeling	5
2.1	Cultuurhistorische ontwikkeling	5
2.2	Archeologie	11
3	Beleid	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Rijk	13
3.3	Provincie	13
3.4	Gemeente	14
4	Planbeschrijving	19
4.1	Functies	19
4.2	Kwaliteiten	21
4.3	Toekomstige ontwikkeling	25
5	Juridische vormgeving	29
5.1	Algemeen	29
5.2	Planvorm	29
5.3	Bestemmingen en afweging van belangen	29
5.4	Afstemming op andere wetten en verordeningen	31
6	Milieu toets aan wet- en regelgeving	37
6.1	Inleiding	37
6.2	Wet geluidhinder	37
6.3	Milieubeheer	37
6.4	Bodem	38
6.5	Water	38
6.6	Luchtkwaliteit	40
6.7	Ecologie	40
6.8	Externe veiligheid	41
	6.8.1 Beleid	41
	6.8.2 Vertaling naar het plangebied	44
	6.8.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen	46
7	Economische uitvoerbaarheid	49

8	Inspraak en overleg	51
8.1	Inleiding	51
8.2	Inspraak	51
8.3	Overleg	52

Bijlagen

1

Inleiding

Actualisering

De gemeente werkt tussen 2002 en 2007 aan de actualisering van haar bestemmingsplannen voor het bebouwde gebied. De notitie "Urgentie en fasering" (gemeente Hardenberg, 2002) maakt duidelijk dat de urgentie tot sanering het grootst is voor de voormalige gemeente Hardenberg. In het algemeen geldt dat ook voor de voormalige gemeenten Gramsbergen en Avereest sprake is van vele en tevens verouderde bestemmingsplannen.

Voor Gramsbergen zijn op dit moment tien plannen van kracht. Het gaat om acht bestemmingsplannen (jaar van vaststelling gemiddeld 1988) en twee partiële herzieningen. Voorliggend bestemmingsplan vormt een actualisering van deze plannen.

Standaardisering

Gedurende het actualiseringstraject zal het aantal vigerende plannen binnen de gemeente worden teruggebracht van 257 (inclusief partiële herzieningen en plannen van wijziging) naar 12 bestemmingsplannen. Deze omvangrijke taak en het korte tijdsbestek vergen een systematische aanpak. Om de plannen inhoudelijk op elkaar te laten aansluiten, is ook een zekere mate van standaardisatie nodig. Om dit in goede banen te leiden, is het rapport "Een gemeentelijke standaard" (gemeente Hardenberg, 2002) opgesteld. De standaard geldt als handleiding voor het opstellen van alle nieuwe bestemmingsplannen en is tot stand gekomen door middel van een discussie tussen diverse disciplines binnen de gemeente tijdens een aantal workshops. Uitgangspunt is een globaal plan, tenzij ruimtelijke kwaliteiten vragen om een (op onderdelen) gedetailleerdere aanpak. Daarmee biedt de standaard voldoende ruimte voor maatwerk in de praktijk en zullen de nieuwe plannen zijn toegesneden op specifieke gebiedskenmerken en -kwaliteiten.

Plangebied

De ligging en begrenzing van het plangebied is aangegeven op het overzichtskaartje. De plangrenzen zijn gebaseerd op de aanwezige functies, ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande plannen.

Het nog te realiseren deel van woonwijk De Garstlanden valt buiten het plangebied. Hiervoor is afzonderlijk in procedure gebracht: "Plan van uitwerking ex artikel 11 WRO, Gramsbergen; De Garstlanden II".

Vigerende plannen

In de bijlagen is een lijst opgenomen met de vigerende plannen voor het kerngebied van Gramsbergen. Deze plannen zijn vastgesteld door de raad van de voormalige gemeente Gramsbergen.

Opzet toelichting

In het volgende hoofdstuk is een korte schets gegeven van de ontwikkeling die Gramsbergen sinds 1850 heeft doorgemaakt.

■
Hoofdstuk 3 geeft het beleidskader, voor zover van belang voor het plangebied. In de planbeschrijving van hoofdstuk 4 gaat het vooral om de functies en ruimtelijke kwaliteiten binnen het plangebied.

Daarnaast worden er knelpunten benoemd. De wijze waarop dit bestemmingsplan juridisch is vormgegeven, komt in hoofdstuk 5 aan bod. Aspecten die samenhangen met milieuhygiëne, ecologie en archeologie zijn beschreven in hoofdstuk 6. In de laatste twee hoofdstukken is kort ingegaan op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van voorliggend plan.

Dit hoofdstuk plaatst de ruimtelijke ontwikkeling van de kern Gramsbergen in cultuurhistorisch perspectief. Dit verklaart het bestaande patroon van bebouwing (en landschap) en kan als richtinggevend kader worden gebruikt voor ontwikkelingen in de toekomst. Aan het slot van dit hoofdstuk is kort ingegaan op de trefkans van archeologische waarden binnen het plangebied.

2.1 Cultuurhistorische ontwikkeling

Gramsbergen is, evenals de dorpen Rheeze, Beerze en Vilsteren, tijdens ontginningen in de Karolingische tijd, ontstaan op de rand van het beekdal van de Vecht. In de veertiende eeuw vestigde zich het kasteel Gramsbergen en het lijkt waarschijnlijk dat bewoners uit de streek de nabijheid en veiligheid van het huis Gramsbergen hebben gezocht en in de vijftiende eeuw zijn stadsrechten verleend door de Heer van Gramsbergen (zie kaart "ontstaan").

De bebouwing is in eerste instantie ontstaan langs de Hessenweg (een handelsweg tussen Holland en Duitsland) en de daarop aansluitende toegangsweg naar het kasteel. Eind veertiende eeuw is in de nabijheid van dit kruispunt een kerk gesitueerd.

Aan de hand van topografische kaartjes uit de verschillende periodes wordt de meer recente ruimtelijke ontwikkeling van Gramsbergen in beeld gebracht. Het gaat om de jaren rond 1850, 1900, 1950 en 2000.

1850

Rond 1850 is Gramsbergen een kleine nederzetting op de oostoever van de Vecht. De Vecht slingert zich als een sterk meanderende rivier door de omgeving. Bij de Klokken ten noorden van Gramsbergen bij Ane vormen voetveren de verbinding met de westoever. De meeste wegen zijn onverhard. Een uitzondering hierop vormen de wegen naar Ane en Hardenberg.

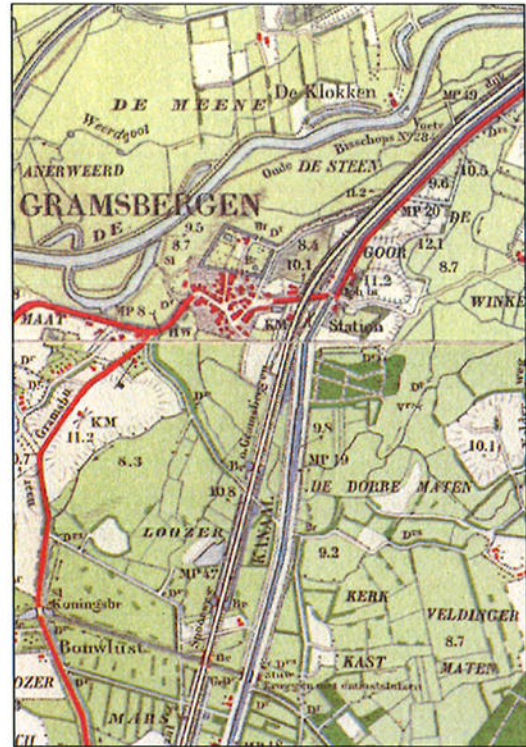
De bebouwing is geconcentreerd langs de wegen rondom de kerk. Ook in Oldenhof, gelegen zuidwestelijk van Gramsbergen, komt bebouwing voor. Verspreide bebouwing wordt weinig aangetroffen. Direct ten noorden van de bebouwing ligt het terrein van het voormalige kasteel. Het kasteel is dan reeds gesloopt. De grachten, twee poorten en het koetshuis zijn nog wel aanwezig.

Alle gronden in de omgeving van Gramsbergen zijn in gebruik als landbouwgrond; "woeste gronden" ontbreken. De hoger gelegen gronden, zoals de Esch en het Goor, worden gebruikt als bouwland.

GRAMSBERGEN CULTUURHISTORIE

ca 1850

ca. 1900

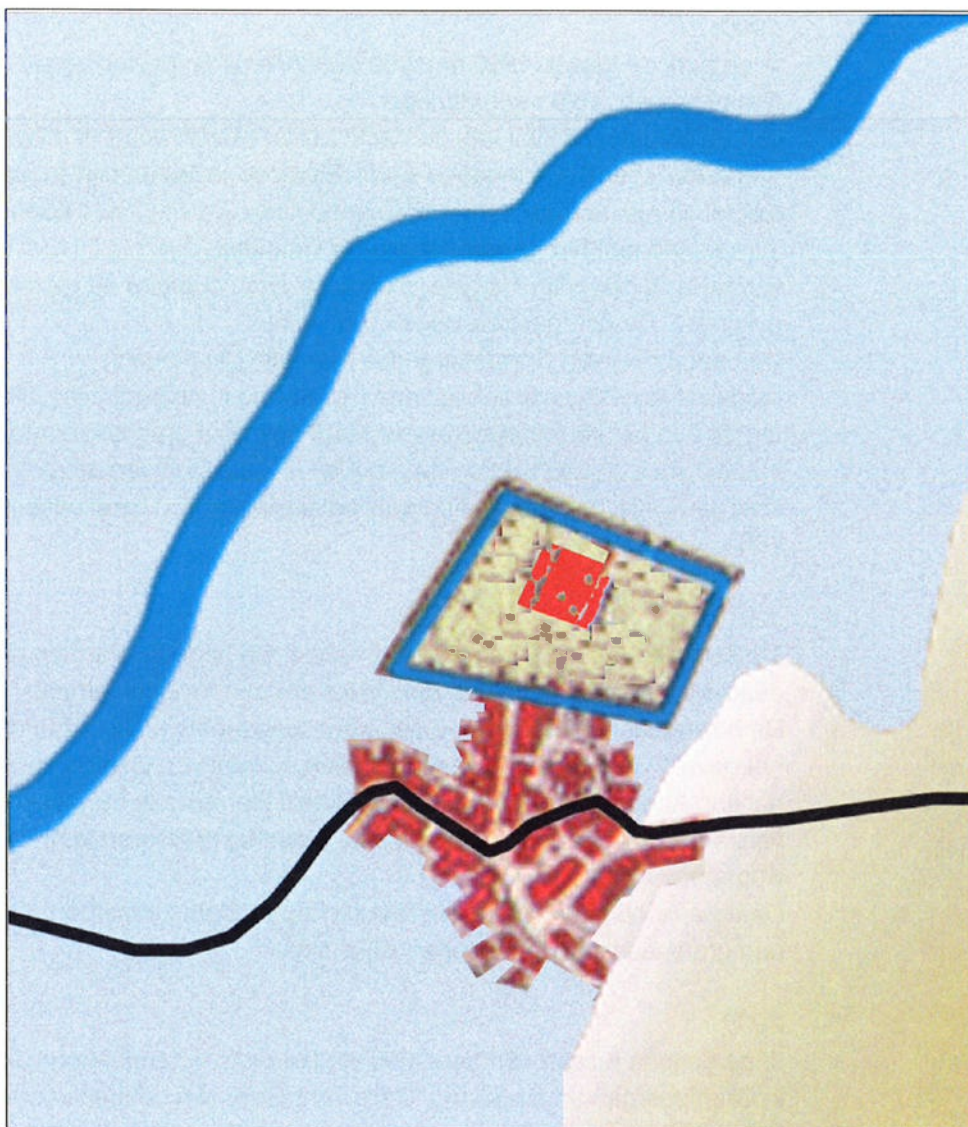
ca. 1950

ca. 2000

Bron: Topografische dienst

GRAMSBERGEN ONTSTAAN ROND 1400

Bebouwing

Rivier de Vecht

Es

Havezate

Beekdal

Doorgaande weg

De lager gelegen gronden langs de rivier en langs de verschillende beken worden gebruikt als hooi- en weilanden. Ten zuidoosten van Gramsbergen ligt een bosperceel.

1900

In de periode tussen 1850 en 1900 treden in de omgeving van Gramsbergen grote veranderingen op.

Om de afvoercapaciteit van de Vecht te verbeteren wordt de rivier "genormaliseerd". De meanders worden afgesneden en blijven als relictten langs de rivier achter. Een geheel nieuwe waterweg heeft zijn intrede gedaan: het Kanaal Almelo-De Haandrik. Evenwijdig met het kanaal is de spoorlijn aangelegd en heeft Gramsbergen een station gekregen. De doorgaande wegen zijn verhard.

De bebouwing van Gramsbergen is nauwelijks in omvang toegenomen. Dit geldt ook voor de bebouwing in de omgeving. Het terrein van het voormalige kasteel wordt nog door grachten omgeven. In het agrarisch gebruik van de gronden is in de loop van de jaren niet veel gewijzigd. De verkaveling wijkt nauwelijks af van de situatie in 1850.

1950

Tussen 1900 en 1950 verandert er weinig. De oude rivierarmen zijn deels verdwenen. Inmiddels zijn vrijwel alle zandwegen verhard. De hoeveelheid bebouwing is enigszins toegenomen. Dit is met name het geval in de omgeving van het station en langs de uitvalswegen richting Ane en Hardenberg. Van het kasteelterrein zijn de grachten verdwenen en is er een begin gemaakt met het realiseren van woonbebouwing.

De agrarische structuur van het landschap rondom Gramsbergen is nog grotendeels in de oorspronkelijke staat.

2000

In de periode tussen 1950 en 2000 vinden grote veranderingen plaats in Gramsbergen en omgeving. Deze veranderingen hebben vooral betrekking op het zeer grote oppervlak die in die periode is bebouwd met woningen, bedrijven en recreatiewoningen. Vooral in zuidelijke richting is Gramsbergen sterk uitgebreid (De Hoge Esch en Loozermars). Ook aan de oostzijde van het kanaal is de hoeveelheid bebouwing fors toegenomen (bedrijven en het recreatiecentrum 't Hooge Holt).

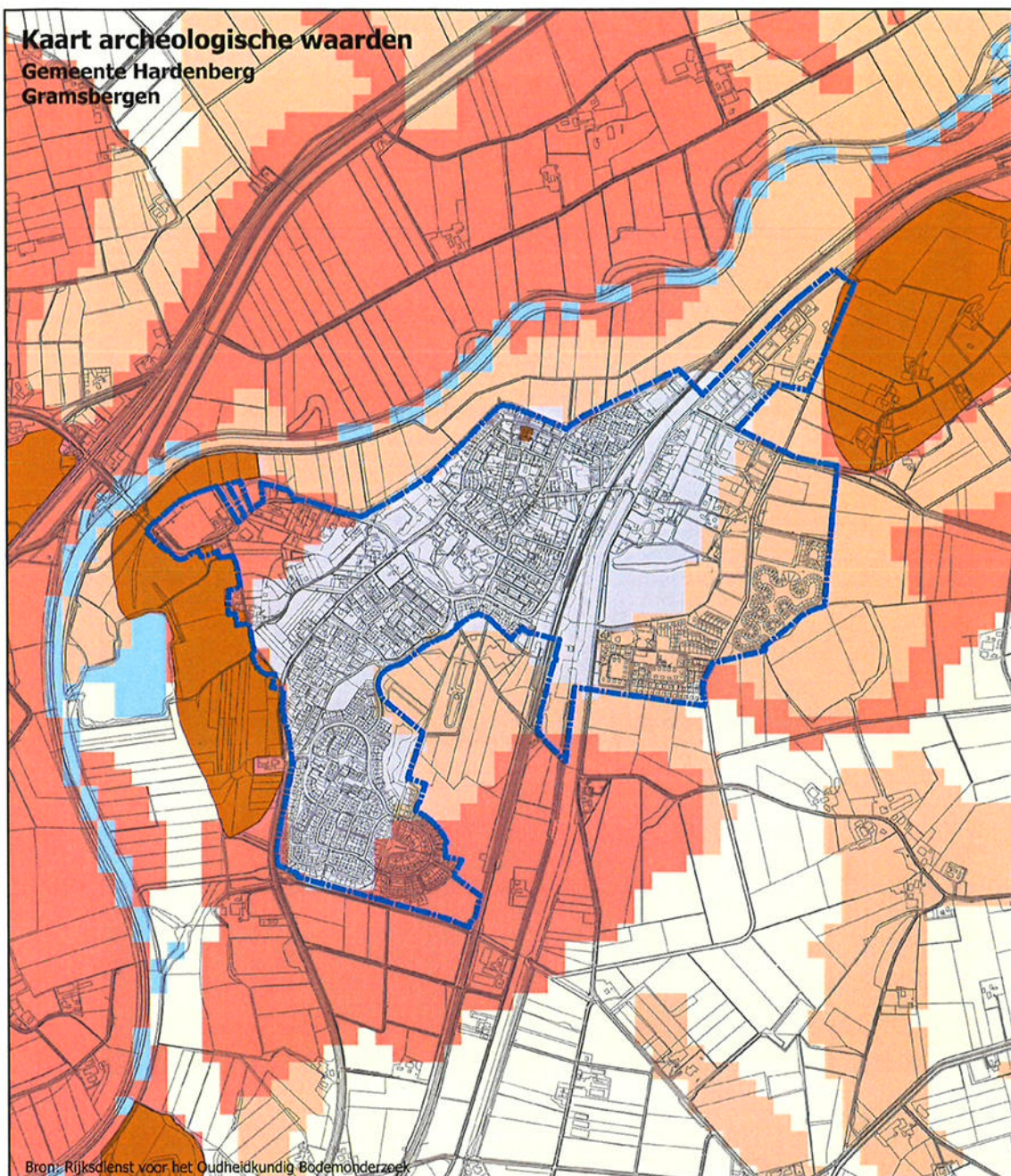
Wat betreft de landbouwkundige functie in de omgeving van Gramsbergen blijkt dat schaalvergroting heeft plaatsgevonden. De verkaveling is hierdoor sterk gewijzigd.

Opmerkelijk is ten slotte dat het bosperceel, gelegen tussen de ijsbaan en het park Hooge Holt, reeds lang als zodanig aanwezig is

GRAMSBERGEN FOTO- OVERZICHT

Kaart archeologische waarden
Gemeente Hardenberg
Gramsbergen

Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Legenda
AMK (ROB)

- archeologische betekenis
- archeologische waarden
- hoge archeologische waarden
- zeer hoge archeologische waarden

IKAW

- niet gekarteerd
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- water

(het komt op alle kaartfragmenten voor). Het beloop van de aanwezige paden is in 100 jaar tijd nauwelijks gewijzigd.

2.2 Archeologie

Archeologische waarden dienen op grond van het Verdrag van Malta te worden meegewogen in de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen. Een van de hulpmiddelen daarbij is de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW). Het deel van de IKAW dat op Gramsbergen betrekking heeft, is aan het eind van dit hoofdstuk afgebeeld. De kaart maakt duidelijk dat voor Gramsbergen zowel middelhoge als hoge trefkansen op archeologische waarden gelden. Voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen binnen gebieden met (middel)hoge trefkansen wordt vaak een inventariserend archeologisch veldonderzoek verricht. Een en ander vindt in overleg met Het Oversticht in de rol van provinciaal archeoloog plaats.

Een ander hulpmiddel, naast de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, is de Archeologische Monumentenkaart (AMK). Op deze kaart staan de terreinen aangegeven waarvan bekend is dat er zich archeologische waarden bevinden. Binnen het plangebied is één AMK-gebied aanwezig. Dit is het voormalige kasteelterrein (zie vorige paragraaf). Verder is aan de west- en noordoostelijke plangrens ook een AMK-gebied gelegen. In alle drie gevallen gaat het om een terrein van hoge archeologische waarde.

Over de regeling in het bestemmingsplan is overleg gevoerd met Het Oversticht als provinciaal archeoloog. Naast een beschermende regeling voor het kasteelterrein wordt ook geadviseerd het gebied langs de Oudestraat, de Voorstraat, de Kerkstraat, de Boomhofstraat, de Kruisstraat, de Burgemeester van Riemerdijkstraat en het Meiboomsplein van een aanlegvergunningstelsel te voorzien. Voor dit gebied geldt, anders dan voor het kasteelterrein, een ondergrens van 250 m². Indien een ontwikkeling op perceelsniveau plaatsvindt beneden 250 m² is het daarmee niet aanlegvergunningplichtig.

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het ruimtelijk beleid van het Rijk, de provincie en de gemeente. Daarbij zijn alleen de algemene en voor het plangebied relevante uitgangspunten geschetst. Er is niet in detail op specifieke beleidsaspecten ingegaan. Voorliggend bestemmingsplan is namelijk "conserverend" van aard. Nieuwe ruimtelijke ingrepen zijn niet bij recht mogelijk.

3.2 Rijk

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland, uitgewerkt in doelstellingen. In overeenstemming met het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet zal ook het ruimtelijk beleid worden ingezet voor de bevordering van een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land.

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies. Meer specifiek richt het kabinet zich hierbij op vier algemene doelen, namelijk versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland, bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland, borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden, en borging van de veiligheid.

De Nota Ruimte wil de strenge regels ten aanzien van het bouwen versoepelen. Gemeenten krijgen de ruimte om in ieder geval voor de eigen bevolkingsaanwas te bouwen. Verder wordt de verantwoordelijkheid voor het bouwen op provinciaal en gemeentelijk niveau gelegd.

3.3 Provincie

Het provinciale beleid voor de leefomgeving is verwoord in het Streekplan Overijssel 2000+. Het bieden van ontwikkelingsruimte voor economische groei en het behouden/versterken van de "kroonjuwelen" (kwaliteiten op het gebied van landschap/cultuurhistorie), spelen daarbij een essentiële rol. Rode draad vormen de bundeling en juiste lokalisering van functies.

Het stedelijk gebied van Overijssel is onderverdeeld in stedelijke knooppunten, stadsgewesten, streekcentra, grotere kernen en kleine

kernen. Voor elk type kern zijn de specifieke mogelijkheden op het gebied van woningbouw, werken en voorzieningen aangegeven. Gramsbergen is aangeduid als "grotere kern".

Wonen	Woningbouw binnen Gramsbergen zal afgestemd moeten zijn op de locale functie. In ieder geval dienen voldoende huisvestingsmogelijkheden aanwezig te zijn voor de doelgroepen starters en ouderen en mensen die door hun werk zijn aangewezen op een woning in de kern.
Werken	Wat betreft het werken, stelt de provincie dat met het ruimtelijk beleid de lokale economische ontwikkeling wordt ondersteund. Voor vestiging en uitbreiding van uit de kern voortkomende, en qua aard schaal van de kern passende werkgelegenheid moeten voldoende mogelijkheden aanwezig zijn. Hieronder wordt tevens begrepen bedrijvigheid die zich vanuit het op de betreffende kern georiënteerde buitengebied of uit omliggende kernen naar het bedrijventerrein in de kern wil verplaatsen. In bijzondere, incidentele gevallen kan een bedrijf van buiten zich vestigen. Hierbij zullen aantoonbare specifieke vestigingseisen aan de orde moeten zijn, zoals toeleveringsrelaties, infrastructuur en terugdringen mobiliteit.
Voorzieningen	De grotere kernen hebben in het algemeen een verzorgende functie voor de inwoners van de betreffende kern en de directe omgeving. Verdere ontwikkeling van de bestaande verzorgingsfunctie wordt ondersteund. Ontwikkelingen, die de positie van de stadsgewesten aantasten, worden tegengegaan.
Uitbreiding/inbreiding	Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de omgeving, zoals natuur, landschap, water en milieu. Nadruk ligt op duurzaam ruimtegebruik. Uitbreiding van dorpen en steden dient op compacte wijze plaats te vinden. Overigens is uitbreiding pas aan de orde als is aangetoond dat er binnen het bestaande stedelijk gebied geen bouw mogelijkheden aanwezig zijn. Bij de keuze van locaties en de inrichting van woon- en werkgebieden geldt water als een ordenend principe. Dit betekent dat er voorafgaand aan de planvorming rekening wordt gehouden met het watersysteem. Uitgangspunt is dat door de ingreep de bestaande waterhuishouding (kwantitatief/kwalitatief) niet wordt aangetast.

3.4 Gemeente

Actualisering	De gemeente Hardenberg is, zoals gezegd, op dit moment bezig om alle vigerende bestemmingsplannen te herzien. Op deze manier zal de gemeente (in een tijdsbestek van circa vijf jaar) zijn voorzien van
---------------	---

actuele bestemmingsplannen voor haar gehele grondgebied. Belangrijke beleidsdocumenten zijn in dit verband de notitie "Urgentie en fasering" en het rapport "Een gemeentelijke standaard" (zie hoofdstuk 1).

Welstandsnota

Op grond van de gewijzigde Woningwet zijn gemeenten voor het welstandstoezicht verplicht te beschikken over een door de gemeenteraad vastgestelde welstandsnota. De Gemeentelijke Commissie voor Welstand en Monumenten dient vervolgens de bouwplannen aan deze, door de gemeenteraad geformuleerde en voor iedereen kenbare, uitgangspunten te toetsen. De gemeente Hardenberg is voortvarend met deze nieuwe opdracht aan de slag gegaan en heeft inmiddels de welstandsnota "Gemeente Hardenberg, voor altijd mooi" opgesteld. De welstandsnota is op 16 september 2002 vastgesteld door de raad en is op 1 oktober 2002 in werking getreden.

In de welstandsnota is Gramsbergen opgesplitst in vier afzonderlijke gebieden: de oude stadskern, de invalswegen, de naoorlogse wijken en het bedrijventerrein. Voor elk deelgebied gelden eigen criteria. Hieronder is kort het beleidsstreven per deelgebied weergegeven.

Stadskern	Invalswegen	Naoorlogse wijken	Bedrijventerrein
Het ruimtelijk kwaliteitsbeeld en de welstandsbeoordeling zijn gericht op handhaving, herstellen en versterken van de ruimtelijke karakteristiek en samenhang in het gebied.	Het behouden en versterken van het structuurbepalende karakter van de historische invalswegen. Hierbij gaat het onder andere om: - het bevorderen van het individuele karakter van de bebouwing; - het handhaven en herstellen van de begeleidende groenstructuren.	Het beleid is erop gericht de basiskwaliteiten van het gebied, zowel stedenbouwkundig als architectonisch, te behouden en waar nodig, te versterken.	Het bedrijventerrein is met name bedoeld voor de combinatie wonen-werken. Het beleid is erop gericht het bedrijventerrein langs de randen een kwalitatief aantrekkelijk aanzicht te geven.
In het beschermde stadsgezicht zijn geen vergunningsvrije bouwwerken.			
De bijzondere kwaliteiten van het van rijkswege beschermde gezicht zijn vastgelegd in een bestemmingsplan.*			

*Betreffende kwaliteiten zijn in onderhavig bestemmingsplan overgenomen.

Wat betreft de juridische afstemming tussen het bestemmingsplan en de welstandsnota, wordt verwezen naar het hoofdstuk Juridische vormgeving.

Detailhandelsstructuurvisie

De gemeenteraad heeft op 21 december 2004 een detailhandel-structuurvisie vastgesteld. Deze visie geeft antwoord op de volgende vraag: "Hoe kan het economisch voorzieningenniveau in de diverse kernen binnen Hardenberg zodanig worden versterkt, dat de consument in een hoogwaardig, aantrekkelijk en leefbaar winkelgebied zijn aankopen kan doen?". Voor Gramsbergen is een afzonderlijk Deelrapport¹ opgesteld.

Aan Gramsbergen is in de structuurvisie een lokaal verzorgende functie toebedeeld. Dat wil zeggen dat de kern moet streven naar een blijvend goede verzorgingsfunctie wat betreft de dagelijkse boodschappen voor de eigen bevolking. Deze lokale bevolking moet de komende 10 tot 15 jaren voor de dagelijkse aankopen niet naar een andere aankoopplaats hoeven uit te wijken. Daar ligt voor Gramsbergen de prioriteit en dat is het ambitieniveau. Om dit te bereiken, moet de binding voor de dagelijkse aankopen ten minste vastgehouden worden en als het kan worden verhoogd. Het aanbod aan dagelijkse winkels moet zo compleet mogelijk zijn en van een constant en hoog niveau. Voor de niet-dagelijkse sector zullen de uitbreidingskansen gering zijn. Deze sector kan veelal niet alleen op lokale koopkracht functioneren, omdat het verzorgingsgebied daarvoor te klein is. Voor Gramsbergen bestaan tenslotte ook goede kansen om in te spelen op het toerisme.

Om deze ambitie te kunnen waarmaken, worden de volgende randvoorwaarden meegegeven:

- om een basispakket dagelijkse winkels mogelijk te maken, is een gezamenlijke trekkracht door concentratie van deze winkels gewenst;
- zaken als efficiency en gemak moeten in het winkelgebied perfect op orde zijn;
- het investeringsgedrag van de winkeliers moet actief zijn;
- kwaliteit en service moeten gewaarborgd zijn;
- samenwerking op het gebied van onder andere promotie verdient aanbeveling;
- toerisme moet op zijn kansen voor detailhandel worden onderzocht;
- de ontsluiting, het parkeren en de ruimtelijke kwaliteit moeten van een goed niveau zijn.

¹ Detailhandelsvisie Hardenberg; Deelrapport Gramsbergen, Ontwikkelingsprogramma en acties. Seinpost Adviesbureau B.V., 2004

Woonplan

De gemeente Hardenberg heeft in samenwerking met de woningbouwcorporaties Beter Wonen Vechtdal en De Veste een woonplan opgesteld. Het woonplan (vastgesteld door de raad op 27 mei 2004) verwoordt de woonvisie en geeft aan welke ambities de gemeente heeft op de korte (tot 2008) en middellange termijn (tot 2020). Het plan bevat verder de hoofdlijnen van het nieuwe gemeentelijke woonbeleid voor de komende jaren, met concrete uitvoeringsmaatregelen. Om de keuzen die in dit woonplan worden gemaakt te kunnen onderbouwen, is in april 2003 een woningmarktonderzoek uitgevoerd.

Wat betreft woningbouw geeft het woonplan aan dat deze moet zijn gericht op de lokale behoefte, van vooral ouderen, starters en de minder draagkrachtigen.

Aan het woningmarktonderzoek dat aan het woonplan ten grondslag ligt, blijkt voor Gramsbergen een vraagoverschot te gelden. Er is sprake van een woningtekort van 282 woningen. Aan een (beperkt) deel van deze vraag kan op De Garstlanden II worden tegemoetgekomen. Het woningbouwbeleid voor Gramsbergen is erop gericht om minimaal het huidige inwonertal te behouden. Dit geldt ook voor de kernen Bergentheim, Slagharen en Balkbrug. Uitgegaan wordt van een toevoeging van ongeveer 15 woningen per kern per jaar.

Binnen het toekomstige woongebied van De Garstlanden II is ruimte voor zo'n 45 tot 60 woningen.

Toekomstvisie

Op 27 mei 2004 is de toekomstvisie "Hardenberg stapt stevig op de toekomst af" vastgesteld door de raad. De belangrijkste uitgangspunten voor de grote kernen in deze visie kunnen als volgt worden samengevat:

- Bundeling en samenwerking zijn voor de voorzieningen van belang om kwaliteit en duurzaamheid te waarborgen. De gemeente ondersteunt voorzieningen op het terrein van onderwijs en zorg.
- Vanwege demografische ontwikkelingen (kleinere huishoudens, vergrijzing) moet er anders worden gebouwd. Daarnaast zijn extra starterswoningen nodig om jongeren te binden. Verder is het wenselijk om woningen in het duurste segment te bouwen om daarmee de mensen met hoge inkomens aan de gemeente vast te houden.
- Bevorderen van een veilige en leefbare omgeving. Het gaat hierbij om verkeersveiligheid, sociale veiligheid en het beheer van de openbare ruimte.

Leefbaarheid

Voor de gemeente is leefbaarheid een belangrijk aandachtspunt binnen het ruimtelijk ordeningsbeleid. Voor dit bestemmingsplan is kennisgenomen van het leefbaarheidonderzoek "D'n aap uit de mouw"

uit 2001. Voor zover bovenstaande onderzoeken ruimtelijke gevolgen hebben, zijn deze passend in dit plan.

Artikel 19, lid 3 WRO

De gemeente heeft een beleidsnotitie waarop het vrijstellingenbeleid op grond van artikel 19, lid 3 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is gebaseerd. Ten aanzien van nieuwe bestemmingsplannen zal, op basis van dit artikel, zeer terughoudend worden omgegaan met het verlenen van vrijstelling.

Prostitutiebeleid

In een gemeentelijke beleidsnotitie is als uitgangspunt vastgelegd dat slechts het bestaande aantal prostitutiebedrijven in de gemeente is toegestaan. Hiermee is het maximum aantal vastgelegd en is op dit moment geen ruimte voor nieuwvestiging.

Kapvergunning

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is bepaald dat in die gevallen waarin bij het opstellen van een bestemmingsplan nadrukkelijk aandacht is geschonken aan het vellen van houtopstanden of indien een aanlegvergunningstelsel in het plan is opgenomen, geen kapvergunning op basis van de APV is vereist. Van het eerste is bij voorliggend bestemmingsplan geen sprake. Omdat vooraf niet voor alle beplanting een afweging ten aanzien van het eventueel kappen van bomen binnen het plangebied valt te maken, blijft een kapvergunning op basis van de APV vereist.

Aangezien echter bij de afweging van belangen in het kader van een kapvergunning het bestemmingsplan niet kan worden betrokken, is voor bepaalde waardevolle beplanting wel een aanlegvergunningstelsel opgenomen. Voor deze specifieke beplanting is dan ook geen kapvergunning op basis van de APV vereist.

Overig beleid

Door middel van een integrale werkwijze worden de diverse gemeentelijke disciplines bij het opstellen van bestemmingsplannen betrokken. Dit resulteert in een plan dat is getoetst vanuit verschillende invalshoeken en aan een groot aantal sectorale beleidsuitgangspunten.

Bij de actualisering van een bestemmingsplan gaat het erom de bestemmingen opnieuw vast te leggen voor een periode van 10 jaar. Dit betekent soms dat bestemmingen en/of daarbij behorende regelingen worden gewijzigd. Het gebied en de waardering daarvoor is in de loop van de jaren immers veranderd. De bestemmingen zullen daarop moeten worden afgestemd. Uitgangspunt is het in stand houden en bevorderen van een zo hoog mogelijke ruimtelijke kwaliteit. Om de specifieke ruimtelijke kwaliteiten van Gramsbergen te kunnen bepalen, heeft een gebiedsinventarisatie plaatsgevonden. In het navolgende wordt ingegaan op de ruimtelijke en functionele structuur en op de waarden en knelpunten daarbinnen.

4.1 Functies

De functiekaart op de volgende pagina laat zien uit welke functies Gramsbergen is opgebouwd. Hieronder is een korte karakterschets van deze functionele structuur gegeven.

De functiekaart laat zien dat Gramsbergen door het Kanaal Almelo-De Haandrik opgesplitst is in twee delen. Ten westen van het kanaal liggen de woongebieden, terwijl aan de oostkant bedrijfs- en recreatieve functies zijn geconcentreerd. Verschillende typen woongebieden worden aangetroffen. Elk vertoont duidelijke kenmerken van zijn ontstaansperiode: de oude kern (beschermd stadsgezicht) met zijn compacte bebouwing en centrumfuncties; de naoorlogse buurten daaromheen met voornamelijk rijtjes, de jongere uitlegwijken ten zuiden van De Oostermat met een ruime bebouwingsopzet, vrijstaande en geschakelde woningen en groene zones (De Hoge Esch, Loozermars).

Langs de Anerdijk/Oostermat en in de oude kern zijn de meest beeldbepalende maatschappelijke voorzieningen aanwezig: begraafplaats, brandweer, gereformeerd-vrijgemaakte kerk, voormalige Nederlands-hervormde kerk, voormalige gereformeerde kerk, Bejaardentehuis Het Welgelegen, Serviceflat Gramsbergen State, bibliotheek, dorpshuis en het zwembad.

GRAMSBERGEN FUNCTIEKAART

■

Groen is vooral aan de rand van de woonwijken aanwezig. Binnen de Loozermars zijn groenplekken met veel water aanwezig. Grotere groenplekken binnen de kern worden verder aangetroffen tussen de spoorbaan en het kanaal en aan de oostkant (sportpark Het Hoge Holt, park met openluchttheater, recreatiecentrum 't Hooge Holt en bungalowpark Vechtdal).

Bedrijven hebben zich vooral aan de noordoostelijke kernrand gevestigd, op de bedrijfsterreinen Holtheme en de Doorbraak.

4.2 Kwaliteiten

Uit de (veld)inventarisatie is een aantal specifieke ruimtelijke kwaliteiten binnen Gramsbergen naar voren gekomen. Deze zijn afgebeeld op de waardenkaart aan het eind van dit hoofdstuk. Hieronder volgt een korte typering van de meest opvallende kwaliteiten.

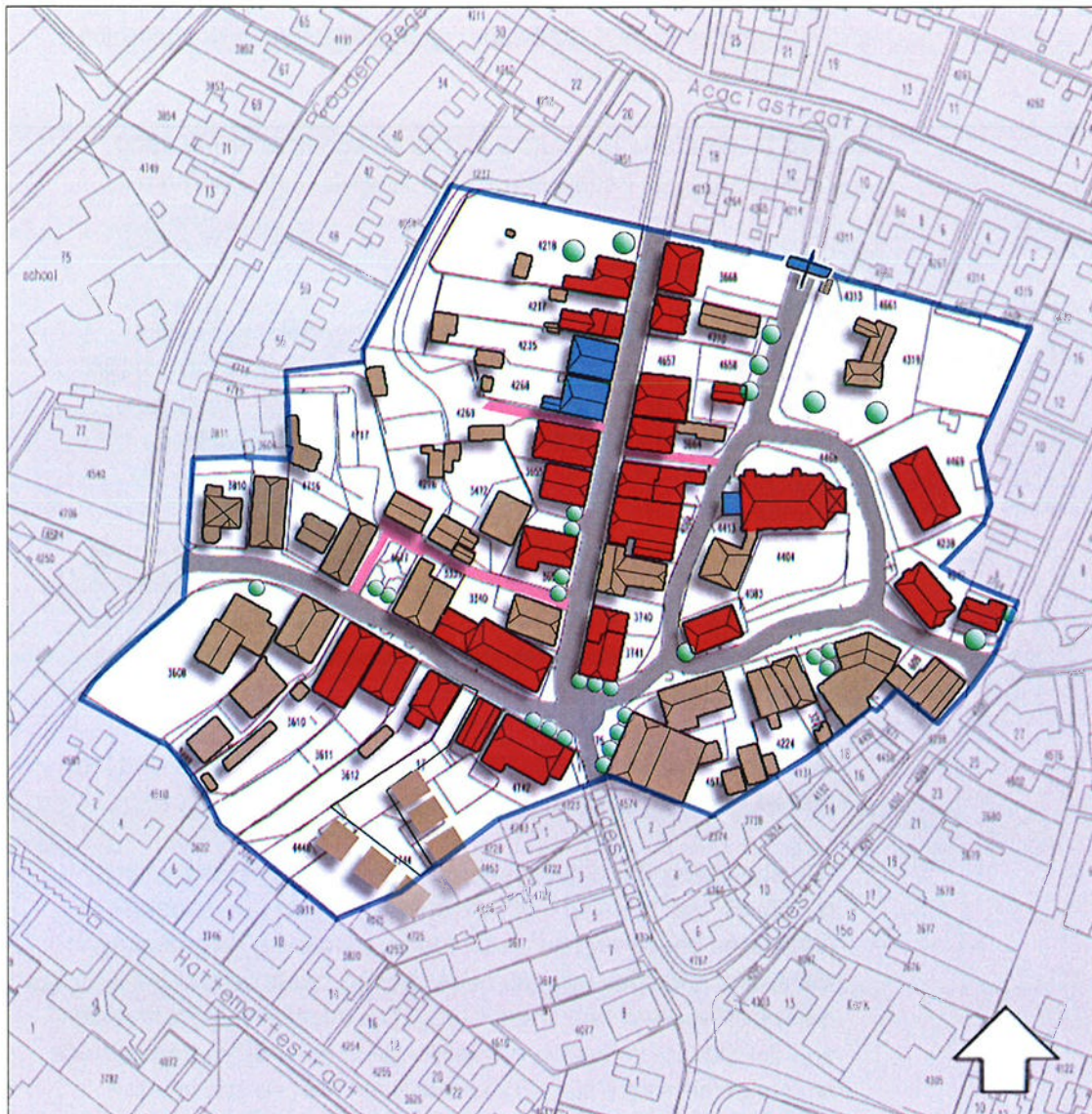
Een uitzonderlijke kwaliteit van Gramsbergen is het beschermde stadsgezicht. De bebouwing bestaat voornamelijk uit negentiende-eeuwse panden met één bouwlaag en een boerderijachtige hoofdvorm. De panden vervullen hoofdzakelijk woon- en /of verzorgende functies.

De begrenzing van het beschermde gebied omvat een relatief klein gebied welke op de kaart is aangegeven.

“De aanwijzing van Gramsbergen als beschermd stadsgezicht is gericht op bescherming van de historische structuur, de deels historische bebouwing en, in samenhang hiermee, de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten van de nederzetting”, aldus de toelichting bij het aanwijzingsbesluit van 6 maart 1992. Deze toelichting geeft verder aan dat binnen de huidige ruimtelijke opbouw twee “samenstellende structuurelementen” zijn te onderscheiden. Het eerste, meest stedelijke element wordt gevormd door Voorstraat en Kruisstraat. Het beeld van deze straten wordt bepaald door de in een zeer strakke rooilijn, direct aan de verharding gelegen bebouwing, waardoor een tamelijk steenachtig beeld is ontstaan. Aard en schaal van de bebouwing zij grotendeels van historische waarde. Met name het bebouwingsbeeld aan de Kruisstraat levert een belangrijke bijdrage aan het historische karakter van de kern.

De in eclecticisme stijl gebouwde (NH)kerk en de daaromheen gelegen bebouwing vormen het tweede structuurelement. Opmerkelijk is dat de kerk als het ware achter de bebouwing aan de hoofdstraten is gelegen.

GRAMSBERGEN WAARDENKAART BESCHERMD STADSGEZICHT

Rijksmonument

Beeldbepalende
bomen

Grens beschermd
stadsgezicht

Karakteristieke
bebouwing

Structuur bepalende
wegen

Overige bebouwing

Waardevolle paden

FOTO- OVERZICHT BESCHERMD STADSGEZICHT

■
Het beeld wordt hier, behalve door het bouwvolume van de kerk, bepaald door het opener "groener" karakter en de lossere groepering van de bebouwing.

De structuur van het beschermde stadsgezicht wordt vastgelegd door rooilijnen en bouwvlakken.

De waarde van de bebouwing is vastgesteld aan de hand van gegevens uit de "aanwijzing" en aan de hand van een inventarisatie ter plaatse. De aanwijzing is als bijlage opgenomen. Daarbij wordt de bebouwing opgedeeld in vier categorieën: Rijksmonumenten, karakteristieke bebouwing en overige bebouwing.

Rijksmonumenten

Rijksmonumenten zijn van zo hoge kwaliteit dat ze door het Rijk zijn aangewezen en daarmee worden beschermd door de Monumentenwet.

Karakteristiek

Karakteristiek zijn de panden die wat betreft hoofdvorm, gevelopbouw, materiaalgebruik en leeftijd goed passen in het beschermde stadsgezicht. Aantasting door afbraak en vervanging of door verbouwing moet hier worden voorkomen.

Overige bebouwing

Bebouwing die in hoofdvorm goed past in het beschermde stadsgezicht. Verbouw of vervanging is mogelijk mits goede aansluiting worden gevonden bij het beschermde stadsgezicht.

Voor meer informatie over het stadsgezicht wordt naar de toelichting bij het aanwijzingsbesluit verwezen, welke integraal als bijlage is opgenomen. Daarin wordt ook nader ingegaan op bijzondere historische plekken en panden. Als bijlage is ook een lijst toegevoegd van de gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten binnen het plangebied.

Woonwijk De Hoge Esch is op de oude es gebouwd. De daardoor kenmerkende hoge ligging vormt een bijzondere kwaliteit.

Groen

Enkele groenplekken die in de vorige paragraaf zijn genoemd, vormen ook een ruimtelijke kwaliteit binnen Gramsbergen. Het gaat dan met name om het open agrarische gebiedje tussen De Anerdijk, De Esch en De Oldenhof. De kleinschaligheid en doorzichten naar het buitengebied verlenen dit gebiedje bijzondere waarde. Een meer besloten groengebied van waarde is het Gramsbergerbosje. Deze oude bosschage is op de oudste topografische kaarten te zien en

■
beschikt over een wegenpatroon dat de laatste 100 jaar nauwelijks is gewijzigd. In dit oude Eikenbos (circa 500 jaar) komen onder meer de zeldzame plantensoorten grote muur, gierstgras, adelaarsvaren, lelietje-van-dalen, dalkruid en valse salie voor. Tenslotte verdient ook de algemene begraafplaats aan de Anerdijk vermelding. Deze is aan het eind van de negentiende eeuw gesticht en beschikt nog over een baarhuisje uit die tijd.

De Oldenhof

Uitbreiding van woningbouw binnen het gebied rond De Oldenhof wordt niet wenselijk geacht. Dit gebied bevat nog kenmerken van het oude agrarische cultuurlandschap met veel groen (waaronder de zeldzame boomsoort grote ratelaar) en kleine percelen. Alleen langs de wegen is in de loop der tijd enige bebouwing ontstaan. Door de beperkte verdichting zijn doorzichten naar het buitengebied aanwezig. Het specifieke woonmilieu binnen dit "agrarische gebiedje" vormt een te behouden kwaliteit.

De nieuwbouw op het perceel Anerdijk 6a vormt een uitzonderingsgeval. Hier is gebouwd met een vrijstellingsprocedure ex artikel 19, lid 1 van de Wet op de ruimtelijke ordening. Deze bouw is wenselijk geacht omdat hiermee een voormalig opslagterrein dat op slechte wijze landschappelijk was ingepast, kon worden opgeruimd.

4.3 Toekomstige ontwikkeling

Beschermd stadsgezicht

Ontwikkelingen binnen het stadsgezicht moeten zoveel mogelijk aansluiten bij de waarden en kenmerken zoals aangegeven in het aanwijzingsbesluit (zie bijlagen).

Woningbouw

Zoals aangegeven ontwikkelt de Gemeente Hardenberg de komende jaren in Gramsbergen de woonwijk 'De Garstlanden II'. Voor dit gebied is een afzonderlijk bestemmingsplan in voorbereiding. Aangezien het gaat om een nieuwe ontwikkeling is dit gebied niet in onderhavig bestemmingsplan opgenomen. Wel is volledigheidshalve op de plankaart een verwijzing naar dit gebied gemaakt.

Woningbouwstichting Beter Wonen Vechtdal is bezig met het maken van plannen ten behoeve van de herstructurering van het woongebied op de hoek van de Goordijk/Burgemeester Baron van Voorst van Lyndenstraat. Hier zullen 31 woningen worden gesloopt en 36 woningen worden teruggebouwd. Deze herstructurering zal planologisch worden afgerond voordat onderhavig bestemmingsplan

is vastgesteld, waarmee de woningen onder de uniforme woonbestemming komen te vallen.

De Detailhandelsstructuurvisie zet in op de concentratie van winkelvoorzieningen. Binnen dit dynamische gebied moet het ook in principe mogelijk zijn om (dienst)woningen boven winkelvoorzieningen toe te staan. Aangezien onderhavig bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen bij recht mogelijk maakt, is hiervoor een wijzigingsbevoegdheid ex artikel 11 van de Wet op de ruimtelijke ordening opgenomen.

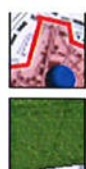
Recreatie

Een mogelijke toekomstige ontwikkeling doet zich voor met betrekking tot het gebied van de passantenhaven. Het betreft hier een groengebied met dagrecreatieve voorzieningen, vooral ten behoeve van de watersportrecreanten. Onderzoek is gewenst om te beoordelen of deze voorziening kan worden uitgebreid met kleinschalige en niet-permanente kampeeractiviteiten. Hiervoor zal te zijner tijd desgewenst een vrijstellingsprocedure ex artikel 19 van de Wet op de ruimtelijke ordening worden opgestart.

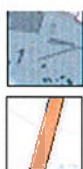
Op de binnen het sportgebied aan de Kanaaldijk gelegen ijsbaan wordt mogelijk een skeelerbaan gerealiseerd. Dit kan indien voldaan wordt aan de eisen van de Flora- en Faunawetgeving. Ter plaatse zijn enkele beschermde plantensoorten aanwezig.

Bedrijven

Het bedrijventerrein "De Steenmaat" aan de Doorbraakweg/De Steenmaat wordt uitgebreid in oostelijke richting. Hiervoor is een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld. Op de plankaart is het uitbreidingsgebied aangegeven.

[illegible]

Groen

Spoorlijn

Plangebiedsgrens

5.1 Algemeen

Het plan is overeenkomstig artikel 12 van het Besluit op de ruimtelijke ordening vervaardigd in:

- a. drie kaarten, waarvan blad 3 in het bijzonder het beschermde stadsgezicht omvat. Dit blad is uitgevoerd op schaal 1:1.000, terwijl de beide andere bladen zijn uitgevoerd op schaal 1:2.000. Op deze wijze zijn de bestemmingen en aanduidingen zowel binnen als buiten het beschermde stadsgezicht duidelijk en toegankelijk weergegeven;
- b. een omschrijving van de bestemming, waarbij het toe te kennen doel of de doeleinden is/zijn aangegeven;
- c. voorschriften omtrent het gebruik van de in het plan begrepen grond en van de zich daarop bevindende opstallen.

5.2 Planvorm

Voor het plangebied is gekozen voor gebiedsgerichte, globale bestemmingen. Daarbij zijn de op de plankaart aan te geven juridisch harde begrenzingen tussen de verschillende functies beperkt tot een aantal essentiële onderdelen. Ten aanzien van de bebouwing is het bestaande bebouwingsbeeld het uitgangspunt. Voor de afmetingen van de gebouwen zijn voorschriften gegeven met betrekking tot de goot- en bouwhoogte, de afstand tot de erfscheiding en dergelijke.

5.3 Bestemmingen en afweging van belangen

Een eerste afweging met betrekking tot de toelaatbaarheid van functies en de omvang en plaats is gemaakt bij de voorbereiding van het plan. Dit heeft geresulteerd in de volgende bestemmingen:

- woongebied;
- bedrijfsgebied;
- centrumgebied;
- maatschappelijke voorzieningen;
- begraafplaats;
- recreatiegebied;
- sportgebied;
- agrarisch gebied;
- verkeersgebied;
- verkeersgebied railverkeer;
- water;
- groenvoorzieningen;
- archeologische waarden (dubbelbestemming).

De indeling van het plangebied in bestemmingen is gebeurd op basis van de kenmerken van het gebied. De overheersende functie van een gebied bepaalt de bestemming van de gronden. Als voorbeeld kan de bestemming "woongebied" worden genomen. De meest voorkomende functie binnen het woongebied is uiteraard het wonen. Kleine afwijkingen van deze functie die qua schaal passen binnen deze bestemming zijn voorzien van een aanduiding, zodat de afwijking in gebruik is geregeld. Hierbij kan worden gedacht aan kleine bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en groenvoorzieningen binnen de wijk. Indien een functie wat betreft de omvang een zelfstandig karakter krijgt, is deze voorzien van een eigen bestemming.

Bij het bepalen en uitwerken van de bestemmingen is rekening gehouden met de in deze toelichting omschreven ruimtelijke kwaliteiten en uitgangspunten. Zo zijn de karakteristieke openheid, bebouwing en beplanting nadrukkelijk bepalend geweest voor het aanbrengen van juridische grenzen.

Binnen de bestemmingen is in de voorschriften de plaats en omvang van de bebouwing aangegeven. Bij de voorbereiding is uitgegaan van het algemene (bebouwings)beeld. Ten aanzien van onderdelen kan achteraf wellicht de conclusie worden getrokken dat sprake is van een beperking, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd. Het is dan gewenst om in de concrete situatie ten aanzien van de noodzaak, omvang en dergelijke opnieuw een afweging te maken ten opzichte van de overige belangen. Deze afweging wordt mogelijk door en vindt plaats op grond van, de in het plan opgenomen vrijstellings- en wijzigingsbevoegdheden en het kunnen stellen van nadere eisen.

Wat betreft het beschermde stadsgezicht kan het voorliggende bestemmingsplan worden aangemerkt als beschermend plan als bedoeld in artikel 36 van de Monumentenwet 1988.

De gebieden die op de Archeologische Monumentenkaart (zie hoofdstuk 2) als terreinen van (zeer) hoge archeologische waarde zijn aangegeven en het door de provinciaal archeoloog aangegeven gebied hebben de dubbelbestemming "archeologische waarden" gekregen.

De toepassing van de vrijstellingsbevoegdheid is beperkt tot incidentele gevallen, waarbij het functioneren van de in de bestemming begrepen doeleinden niet wezenlijk wordt aangetast. In de afweging staat het voorkomen van een onevenredige aantasting van het bebouwingsbeeld, de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de verkeersveiligheid centraal. Gelet op deze belangen dient het verlenen van een vrijstelling beperkt te blijven

tot die situaties waarbij een strikte toepassing van het voorschrift leidt tot een beperking die niet werd beoogd en in het concrete geval ongewenst is.

De toepassing van de wijzigingsbevoegdheid is beperkt tot de gevallen waarbij de functies van het betreffende gebied niet wezenlijk worden aangetast. Voor elke wijziging geldt in zijn algemeenheid dat in de afweging in elk geval moet worden meegenomen dat de wijziging geen onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden mag opleveren.

De mogelijkheid voor het kunnen stellen van nadere eisen mag de realisering van de activiteit als zodanig niet onmogelijk maken. De afweging bij een vrijstelling of wijziging kan leiden tot een weigering. Bij een nadere eis kan wel aan een onderdeel van een gebouw of aan de plaats ervan een voorwaarde worden gesteld, maar het gebouw als zodanig moet kunnen worden gerealiseerd.

5.4 Afstemming op andere wetten en verordeningen

Met het oog op de duidelijkheid, dan wel om een dubbel vergunningenstelsel te voorkomen, is ten aanzien van een aantal wetten en/of verordeningen in artikel 16 van de voorschriften aangegeven hoe het gemeentebestuur bij de toepassing van de daarin opgenomen regelingen rekening houdt met het ruimtelijk beleid, zoals dat met het bestemmingsplan wordt nagestreefd.

Dit betreft:

- de Wet op de openluchtrecreatie;
- de Woningwet (aanvullende werking Bouwverordening en de Welstandsnota);
- het prostitutiebeleid;
- evenementen.

Wet op de openluchtrecreatie

In de Wet op de openluchtrecreatie is voor bijzondere vormen van kamperen een vrijstelling of ontheffing mogelijk van het verbod om buiten een kampeerterrein te mogen kamperen. Deze vrijstelling of ontheffing is alleen mogelijk indien het bestemmingsplan zich daar niet tegen verzet. In het plangebied zijn dergelijke vormen van kamperen ongewenst. Met het oog op de duidelijkheid is aangegeven dat het bestemmingsplan zich verzet tegen deze bijzondere vormen van kamperen.

Woningwet

Aanvullende werking Bouwverordening

In gevolge de Woningwet (artikel 9) blijven, bij strijdigheid tussen de voorschriften uit de Bouwverordening en die van het bestemmingsplan, de voorschriften uit de Bouwverordening buiten toepassing. Regelt het bestemmingsplan niets over het betreffende onderwerp, dan blijven de voorschriften uit de Bouwverordening wel van toepassing, tenzij het bestemmingsplan anders bepaalt. Onduidelijkheid kan ontstaan indien het bestemmingsplan een algemene regel geeft, bijvoorbeeld ten aanzien van de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde. De vraag is dan of de specifieke regeling uit de Bouwverordening over bijvoorbeeld erfscheidingen buiten toepassing blijft. Met het oog op het geven van duidelijkheid is aangegeven welke stedenbouwkundige bepalingen uit de Bouwverordening van toepassing blijven.

Welstandsnota

Vaak bestaat onduidelijkheid in hoeverre de in een bestemmingsplan gegeven marges door welstand mogen worden ingevuld. Mag in het geval van een in het bestemmingsplan voorgeschreven goothoogte van maximaal 6 m, welstand een lagere goothoogte eisen? De nieuwe Woningwet regelt in artikel 12 de relatie tussen de voor gemeenten verplicht gestelde welstandsnota, op basis waarvan het welstandstoezicht moet plaatsvinden en het bestemmingsplan.

Analoog aan de hierboven besproken relatie tussen de Bouwverordening en het bestemmingsplan is in dit artikel van de Woningwet aangegeven dat:

"voor zover de toepassing van de criteria uit de welstandsnota leidt tot strijd met het bestemmingsplan of met de in de Bouwverordening opgenomen voorschriften van stedenbouwkundige aard, blijven die criteria buiten beschouwing".

Vanwege de duidelijkheid is aangegeven wanneer sprake is van de in de wet bedoelde strijd met het bestemmingsplan.

Prostitutiebeleid

In het bestemmingsplan is aangegeven dat het bestemmingsplan zich verzet tegen het gebruik als seksinrichting.

Afstemming Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)

In de voorschriften is in artikel 16, lid 5 een bepaling opgenomen omtrent het houden van evenementen als bedoeld in de APV. Uitgangspunt hiervan is dat het bestemmingsplan zich niet verzet

■

tegen het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van evenementen, de opbouw/inrichting en afbraak/opruiming van voorzieningen daaronder begrepen, als bedoeld in de APV, mits op basis van genoemde verordening voor het evenement een vergunning kan worden verleend. Op deze manier wordt met het bestemmingsplan strijdig gebruik voorkomen.

Handhaving

De gemeentelijke overheid is verantwoordelijk voor de handhaving van het bestemmingsplan. Het doel is om situaties die in strijd zijn met de voorschriften tegen te gaan. Handhaving omvat verschillende activiteiten.

Zo zal controle en toezicht moeten plaatsvinden om te constateren of er overtredingen bestaan. Vervolgens zal in veel gevallen worden getracht om met overleg een einde te maken aan de overtreding. Als dit niet lukt, zullen specifieke handhavingsmiddelen worden toegepast, zoals bestuursdwang.

Het legaliseren van een overtreding of het gedogen van een overtreding valt niet onder handhaving².

Hierna wordt ingegaan op de instrumenten waarmee een gemeente handhavend kan optreden. Het handhavingsbeleid zal in verband met de recente gemeentelijke herindeling in de nieuwe organisatiestructuur verder worden ontwikkeld. Een handhavingsnota is in voorbereiding.

Preventieve handhaving

Preventieve handhaving heeft als doel om op voorhand overtreding van het bestemmingsplan te voorkomen. Voor een doelmatige handhaving van een actueel bestemmingsplan dient aan een aantal (algemene) voorwaarden te worden voldaan.

1. Voorlichting

Duidelijkheid verschaffen over de inhoud en de doelstellingen van het bestemmingsplan. Hieraan zal in ieder geval via de inspraak over het bestemmingsplan inhoud worden gegeven.

² Legaliseren is het in overeenstemming brengen van de overtreding met de geldende regelgeving. Legalisatie is mogelijk door vergunningsverlening, het verlenen van een vrijstelling of wijziging/herziening van het bestemmingsplan. Gedogen is het bewust afzien van handhaving. Het gedogen kan zowel expliciet geschieden in een schriftelijke gedoogbeschikking als impliciet in uittalingen of gedragingen waaruit de overtreder kan afleiden dat wordt afgezien van handhaving.

2. Klachtenregistratie
Door toepassing van een (geautomatiseerd) klachtenregistratiesysteem kunnen de binnengekomen klachten worden geregistreerd. Bijvoorbeeld door het halfjaarlijks opstellen van een trendrapport kan inzicht worden verschaft over hoe vaak een bepaald soort klacht voorkomt. Door verbeteracties kunnen in de toekomst klachten worden vermeden.
3. Toezicht
Structurele controle in het veld heeft consequenties voor de inzet van personeel. Er zal tijd beschikbaar moeten worden gesteld voor regelmatige controles. In dit kader kan een afstemming tussen ruimtelijke ordenings- en milieucontroles mogelijk worden gemaakt door het geïntegreerd opstellen van een handhavingsprogramma. De buitendienstambtenaar dient herkenbaar te zijn, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van speciale kleding of een auto met opschrift van de gemeente.
4. Financiële maatregelen
Financiële maatregelen, zoals de verplichting extra legeskosten te betalen als pas achteraf een vergunning wordt aangevraagd of het verbinden van legeskosten aan de afgifte van een gedoogbeschikking.
5. Heldere lijn
Door een eenduidige lijn te brengen in de gedragingen van de gemeente kan het optreden tegen overtredingen gemakkelijker worden gemotiveerd. Er ontstaat meer draagvlak voor het bestemmingsplan, omdat op gelijke wijze tegen gelijke gevallen wordt opgetreden.

Repressieve handhaving

Handhaving kan plaatsvinden door publiekrechtelijk, privaatrechtelijk of strafrechtelijk optreden. Deze vormen van handhaving zijn repressief van karakter. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente middelen heeft, waarmee zij naleving kan afdwingen of tegen normafwijkend gedrag correctief kan optreden. De repressieve handhavingsmiddelen worden hierna kort beschreven.

1. Publiekrechtelijke handhaving
Deze vorm van handhaving bestaat uit het toepassen van bestuursdwang of het opleggen van een dwangsom. Bestuursdwang omvat het doen wegnemen of herstellen van hetgeen in strijd is met de te handhaven regels of verplichtingen die uit de regels volgen. Dit houdt meestal in dat illegaal

gebouwde bouwwerken worden afgebroken en illegaal gebruik van gronden en opstallen wordt beëindigd. Het kan ook gaan om het beletten van een overtreding; in dat geval heeft een aanzegging tot bestuursdwang een preventieve werking. Voordat tot bestuursdwang wordt overgegaan, moet sprake zijn van een volledige belangenafweging van het belang van de overtreder tegen het openbare belang.

2. Privaatrechtelijke handhaving

Een overheidsorgaan kan slechts in bepaalde gevallen privaatrechtelijk optreden in geval van een overtreding van een bestemmingsplan. Bij deze vorm van handhaving moet sprake zijn van een privaatrechtelijke relatie tussen de overheid en de burger. Dit kan het geval zijn doordat het overheidsorgaan eigenaar is van grond of gebouwen, als een privaatrechtelijke overeenkomst bestaat bij verkoop of erfpacht of als sprake is van een jegens de overheid onrechtmatige daad. Hierbij moet het belang van een overheidsorgaan worden geschaad; het enkel overtreden van een voorschrift is niet voldoende.

3. Strafrechtelijk optreden

In een bestemmingsplan is de strafbaarstelling opgenomen met daarbij de strafmaxima. Opsporingsambtenaren worden genoemd in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Daarnaast zijn algemene opsporingsambtenaren van het Openbaar Ministerie (politie) bevoegd tot opsporing van strafbare feiten. Het strafrecht wordt als laatste middel in handhaving gezien; het bestuursrechtelijk optreden heeft de voorkeur.

Convenant "de ruimte op orde"

De gemeente heeft het convenant "de ruimte op orde" met de provincie Overijssel ondertekend, waarbij de gemeente onder meer heeft aangegeven dat zij met een plan van aanpak komt om gestructureerde handhaving van bestemmingsplannen vorm te geven.

6.1 Inleiding

Voor zover een bestemmingsplan nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt, dient een aantal zaken nader te worden afgewogen. Hierbij gaat het onder meer om de verplichte toetsing aan de Wet geluidhinder en de Flora- en faunawet. Daarnaast dient er eventueel rekening te worden gehouden met nabijgelegen bedrijvigheid. Een en ander kan vergaande ruimtelijke consequenties hebben voor nieuwe ontwikkelingen. Voorliggend bestemmingsplan maakt niet rechtstreeks nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Volledigheidshalve worden hieronder de meest relevante aspecten toch nagelopen.

6.2 Wet geluidhinder

In het kader van de Wet geluidhinder bevinden zich langs alle wegen zones, met uitzondering van die wegen waar een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt en die wegen waar op grond van een door de gemeenteraad vastgestelde geluidsniveaukaart vaststaat dat de geluidsbelasting op 10 m uit de as van de meest nabijgelegen rijstrook 50 dB(A) of minder bedraagt. In geval van geluidsgevoelige bebouwing binnen deze zone dient akoestisch onderzoek plaats te vinden.

In hoofdstuk VII van de Wet geluidhinder zijn regelingen opgenomen met betrekking tot het stellen van grenswaarden voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen binnen de zones langs spoorwegen. De ligging van de zonegrenzen is vastgelegd in het Besluit geluidhinder spoorwegen en is afhankelijk van de geluidsproductie van de betreffende spoorweg. Door het plangebied loopt de spoorlijn Zwolle-Emmen. Voor deze spoorlijn geldt een onderzoekszone van 200 m, gerekend vanuit de buitenste spoorstaven. De voorkeursgrenswaarde voor nieuwe situaties bedraagt voor spoorweglawaaï 57 dB(A).

De herziening betreft een "statische" situatie. Er vinden op dit moment geen nieuwe planologische ontwikkelingen plaats, zodat geen akoestisch onderzoek hoeft plaats te vinden.

6.3 Milieubeheer

Er zijn diverse bedrijven in Gramsbergen gevestigd. Een aantal van deze bedrijven heeft een milieucirkel waarmee bij nieuwe planologische ontwikkelingen rekening dient te worden gehouden.

.....

Aangezien er geen ingrepen binnen deze "cirkels" zijn voorzien, zijn er met betrekking tot milieuhinder geen nieuwe conflicten.

In het bijzonder dient nog te worden gewezen op de binnen de bestemming "sportgebied" opgenomen milieuzone. Deze zone zorgt ervoor dat binnen een afstand van 50 m vanaf woningen in beginsel geen intensivering van de sportfunctie kan plaatsvinden. Op deze manier wordt een goed woon- en leefklimaat gewaarborgd.

6.4 Bodem

Er zijn op dit moment geen nieuwe planologische ontwikkelingen voorzien, zodat een onderzoek naar de milieuhygiënische gesteldheid van de bodem niet noodzakelijk is. Gewezen wordt nog op de gemeentelijke Bodemkwaliteitskaart als instrument voor het controleren van de gesteldheid en de kwaliteit van de bodem.

6.5 Water

Op grond van artikel 12 uit het Besluit op de ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Deze doet verslag van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. De paragraaf is het resultaat van het overleg tussen gemeente en waterschap. Voorafgaand aan het opstellen van voorliggend plan heeft dit overleg plaatsgevonden.

Velt en Vecht

Het bestemmingsplangebied is gelegen in het beheergebied van Waterschap Velt en Vecht. Dit beheergebied is gelegen in het zuidoosten van Drenthe en het noordoosten van Overijssel. Het waterbeheer van Velt en Vecht is gebaseerd op functies die door de provincies Drenthe en Overijssel zijn vastgesteld. Het beleid is weergegeven in het Waterbeheerplan 2002-2006 (18-12-2001). De functiezones uit het Overijsselse streekplan (en het Drentse Provinciaal Omgevingsplan) zijn hierin vertaald naar eigen functiezones. Er zijn geen nieuwe functies gecreëerd en ook de begrenzingen wijken niet af van die uit de provinciale plannen. Wel zijn de grenzen nauwkeuriger getrokken, zodat tot op perceelsniveau duidelijk is van welke functie er sprake is.

De functiekaart uit het Waterbeheerplan 2002-2006 geeft aan dat het plangebied bijna geheel tot het stedelijk gebied wordt gerekend. Waterschap Velt en Vecht streeft ernaar dat de totale afvoer uit het stedelijk gebied afneemt. In ieder geval mag de stedelijke afvoer geen overlast veroorzaken voor het ontvangende oppervlaktewater. Maar

met name in nieuw stedelijk gebied moeten maatregelen worden genomen die helpen overlast te voorkomen.

Gemeentelijke plannen worden getoetst aan de waterkansenkaart. Het Waterschap Velt en Vecht hanteert daarbij een aantal uitgangspunten:

- verdere verlaging van het grondwaterpeil moet worden voorkomen;
- afwenteling van wateroverlast of verontreiniging is niet acceptabel; waar wordt gebouwd, moet de berging van water ten minste gelijk blijven;
- ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van de ruimte voor water; in gebieden die kansrijk zijn voor berging en retentie worden alle middelen ingezet om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, inclusief bezwaar en beroep;
- als veiligheidsnormen niet haalbaar zijn tegen aanvaardbare kosten, hoort een functie op die plaats niet thuis.

Op dit moment wordt het hemel- en afvalwater binnen Gramsbergen, met uitzondering van het gebied "Loozermars" via een gemengd stelsel afgevoerd. Het is de bedoeling om op termijn de huidige riolering te vervangen door een gescheiden stelsel.

In dit bestemmingsplan zijn geen gebieden opgenomen waarbinnen ruimtelijke ingrepen plaatsvinden. Voor alle nieuwbouw in de toekomst geldt als uitgangspunt dat regenwater, afkomstig van verharde oppervlakken (daken, wegen), niet wordt afgevoerd op de riolering of afvalwaterzuivering, maar wordt geïnfiltreerd in de bodem, dan wel vertraagd wordt afgevoerd naar naburig oppervlaktewater. In dit bestemmingsplan zijn de mogelijkheden voor deze wijze van afvoeren beperkt.

In bestaande bebouwde gebieden met een gemengd rioolstelsel geldt bij nieuwbouw en grondige renovatie het uitgangspunt, dat uitsluitend huishoudelijk afvalwater wordt afgevoerd naar de riolering. Het hemelwater wordt bij voorkeur bovengronds van het perceel (vertraagd) afgevoerd en vervolgens in de bodem geïnfiltreerd. Indien infiltratie niet mogelijk is, wordt het hemelwater (vertraagd) afgevoerd naar het oppervlaktewater. Bij vermoeden van verontreiniging wordt geloosd via een bodempassage. Indien infiltratie en afvoer op oppervlaktewater niet mogelijk zijn, dienen het huishoudelijk afvalwater en het hemelwater op de perceelsgrens gescheiden te worden aangeboden. Pas daarna mogen de stromen worden gekoppeld en op het gemengde rioolstelsel worden aangesloten. Op deze wijze kunnen het hemelwater en het huishoudelijk water, bij

eventuele toekomstige aanleg van een gescheiden rioolstelsel, eenvoudig op de daarvoor bestemde riolen worden aangesloten.

Bij de gemeente zijn geen klachten bekend over wateroverlast binnen het plangebied.

Bij de toepassing van artikel 11 Wet op de Ruimtelijke Ordening zal (voor iedere locatie) een afzonderlijke watertoets worden uitgevoerd.

6.6 Luchtkwaliteit

De Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit zijn door Nederland geïmplementeerd in het Besluit Luchtkwaliteit. Het besluit bevat kwaliteitsnormen voor de stoffen zwaveldioxide, stikstofoxiden, stikstofdioxiden, zwevende deeltjes, lood, koolmonoxide en benzeen. Het geeft aan op welke termijn aan de normen moet worden voldaan en welke bestuursorganen verantwoordelijkheden dragen in dit proces. Ook geeft het eisen ten aanzien van het vaststellen van de luchtkwaliteit en het rapporteren daarover, verplichtingen in geval van normoverschrijding en eisen ten aanzien van de informatievoorziening. De gemeente rapporteert jaarlijks op grond van dit besluit aan de provincie Overijssel over de luchtkwaliteit binnen haar grondgebied.

De luchtkwaliteit langs de wegen rond het plangebied is op basis van de verkeersgegevens uit de gemeentelijke geluidsniveaukaart berekend. Hiervoor is gebruikgemaakt van rekenmodel CAR II (versie 4.0). Daarbij is gebleken dat voor geen van de parameters plandrempels of grenswaarden worden overschreden. De berekening is als bijlage opgenomen.

6.7 Ecologie

Ter bescherming van ecologische waarden dient er bij ruimtelijke ingrepen een afweging te worden gemaakt in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Flora- en faunawet.

Met de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden levert Nederland een bijdrage aan een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De Vogelrichtlijn is gericht op het beschermen van de in het wild levende vogelsoorten en op de instandhouding van de habitatten die het leefmilieu voor deze soorten vormen. De Habitatrichtlijn is gericht op het in stand houden van natuurlijke en halfnatuurlijke habitatten en bescherming van wilde flora en fauna. De Vogelrichtlijngebieden en de Habitatrichtlijngebieden zijn reeds vastgesteld.

■
In de Flora- en faunawet wordt gesteld dat er voldoende zorg in acht dient te worden genomen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat dient te worden onderzocht of middels de plannen bedreigende situaties ontstaan in de leefomgeving van, in of direct rond het gebied voorkomende flora en fauna. Het gaat dus om het effect van de beoogde ingreep op het natuurlijke milieu. De aard van de ingreep speelt daarbij een belangrijke rol.

Er zijn binnen het plangebied geen ingrepen voorzien die om een onderzoek in het kader de Vogel- en Habitatrichtlijn of Flora- en faunawet vragen.

6.8 Externe veiligheid

6.8.1 Beleid

In het navolgende wordt ingegaan op de relevante aspecten met betrekking tot externe veiligheid in relatie tot het plangebied.

AMvB Besluit externe veiligheid inrichtingen en Regeling externe veiligheid inrichtingen milieubeheer

Op 27 oktober 2004 zijn het Besluit externe veiligheid inrichtingen en de Regeling externe veiligheid inrichtingen van kracht geworden. In het Besluit externe veiligheid inrichtingen zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit verplicht het bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer en de Wet op de Ruimtelijke Ordening afstand te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. Tevens beperkt het besluit het totale aantal personen dat zich in de directe omgeving van een risicovol bedrijf mag bevinden.

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen richt zich, zoals uit de naam reeds blijkt, primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Welke inrichtingen onder de werking van het besluit vallen, blijkt uit artikel 2, lid 1. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen, al dan niet geprojecteerde (beperkt) kwetsbare objecten. Het besluit is eveneens van toepassing op bestemmingsplannen voor zover de gronden liggen binnen het invloedsgebied van een inrichting. Dit blijkt uit artikel 2, lid 2 en uit artikel 5 van dit besluit.

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen maakt onderscheid tussen het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

■
Het plaatsgebonden risico is de kans dat per jaar een persoon dodelijk wordt getroffen als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen een inrichting indien een persoon onafgebroken en onbeschermd op een plaats buiten de inrichting zou verblijven. Het groepsrisico is de kans dat per jaar ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een hoeveelheid gevaarlijke stof, afvalstof of bestrijdingsmiddel is betrokken.

Plaatsgebonden risico

Voor de zogenaamde categoriale inrichtingen, inrichtingen waarbij slechts één stof of categorie van stoffen verantwoordelijk is voor het risico, kan het plaatsgebonden risico eenvoudig worden bepaald. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om LPG, enkelvoudige opslagen, ammoniakopslag en dergelijk. Voor deze inrichtingen is op basis van een ministeriële regeling de plaatsgebonden risicocontour vertaald in een afstand. Bij de niet-categoriale inrichtingen, inrichtingen waarbij niet steeds dezelfde stoffen aanwezig zijn en waarbij stoffen wellicht worden bewerkt, kan geen standaard afstand worden bepaald. De ligging van de plaatsgebonden risicocontour zal hierbij moeten worden bepaald door een risicoanalyse.

Voor kwetsbare objecten geldt een harde normstelling in de vorm van een grenswaarde. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt een richtwaarde. De grenswaarde dient altijd en de richtwaarde zoveel mogelijk in acht te worden genomen. Zowel de grens- als de richtwaarde voor het plaatsgebonden risico is bepaald op 10^{-6} per jaar (1 op de 1.000.000). Voor bestaande kwetsbare objecten mag gedurende drie jaar na de vaststelling van het besluit (2007) een grenswaarde van 10^{-5} per jaar (1 op de 100.000) worden aangehouden en moet uiterlijk op 1 januari 2010 aan de norm van 10^{-6} worden voldaan. Voor situaties met een te hoog risico geldt bovendien dat tot 2010 de situatie niet mag verslechteren ("stand still"-beginsel). Indien bijvoorbeeld sprake is van woningen binnen de 10^{-5} -contour doet zich een acute saneringssituatie voor en zal dit risico binnen drie jaar moeten worden gesaneerd. Dit kan door maatregelen aan de bron waarna de milieuvergunning moet worden ingetrokken of aangescherpt of door sanering van de woningen.

Aangezien het bij beperkt kwetsbare objecten slechts gaat om een richtwaarde, geldt voor deze objecten geen saneringsverplichting.

Groepsrisico

Ten tweede kent het Besluit externe veiligheid inrichtingen het zogenaamde groepsrisico (artikel 12 en artikel 13 van het besluit). Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico. Ten aanzien hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden. De wijze waarop met het groepsrisico moet worden omgegaan, blijkt uit een bij het besluit behorende ministeriële regeling en de in oktober 2004 van kracht geworden Handreiking Groepsrisico.

Ook hier doet zich het verschil voor tussen categoriale en niet-categoriale bedrijven. Voor categoriale bedrijven kan aan de hand van de tabellen uit de ministeriële regeling worden bepaald of het aantal personen in het invloedsgebied, in combinatie met het gevaar van de risicobron, de oriënterende waarde overschrijdt. Bij niet-categoriale bedrijven moet altijd een berekening van het groepsrisico worden uitgevoerd.

Verantwoordingsplicht groepsrisico

Conform artikel 13 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen dient het bevoegd gezag bij de vaststelling van een besluit als bedoeld in artikel 5, lid 1 tot en met lid 3 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen in de motivering van dit besluit in elk geval te vermelden:

- a. de aanwezigheid van personen in het invloedsgebied;
- b. het groepsrisico en de bijdrage van een eventuele verandering van de inrichting aan het groepsrisico;
- c. de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst zoals vastgelegd in de milieuvergunning van de inrichting;
- d. de maatregelen ter beperking van het groepsrisico die in dat besluit zijn opgenomen;
- e. de voorschriften die het bevoegd gezag voornemens is aan de milieuvergunning te verbinden;
- f. de voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico;
- g. de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst;
- h. de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of een zwaar ongeval;
- i. de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de inrichting om zich in veiligheid te brengen.

6.8.2 Vertaling naar het plangebied

In het navolgende wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met het besluit. Van belang is de volgende categoriale inrichting.

Adres	Type inrichting	Relevante kenmerken
De Anerdijk 20	LPG-verkooppunt	Ondergronds reservoir, LPG doorzet < 1.000 m ³ /jaar

In het navolgende wordt op zowel het plaatsgebonden risico als het groepsrisico ingegaan. Voor de duidelijkheid wordt verwezen naar de opgenomen kaart waarop de in het navolgende besproken contouren en objecten zijn weergegeven.

Huidige situatie

De inrichting valt op grond van de verkoop van LPG als motorbrandstof onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen en ligt binnen het plangebied. De maximale doorzet is vastgelegd in de milieuvergunning op 1.000 m³ per jaar. Dit betekent dat de 10⁻⁶-contour voor deze inrichting op 45 m uit het vulpunt ligt. Vanaf het ondergronds reservoir en de afleverzuil gelden afstanden van respectievelijk 25 m en 15 m. De 10⁻⁵-contour ligt op 25 m vanuit het vulpunt en op 15 m vanuit het ondergrondse reservoir.

Binnen de 10⁻⁶-contouren van de afleverzuil en de tank komen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten voor. Dit is wel het geval binnen de 10⁻⁶-contour vanuit het vulpunt. Binnen deze contour zijn de woningen De Anerdijk 18 en 11 gelegen. Op grond van deze situatie moet het vulpunt worden verplaatst of moeten andere voorzieningen worden getroffen die het risico verminderen. De inrichting moet uiterlijk in 2010 voldoen aan de gestelde normen. Om de situatie vanuit het bestemmingsplan niet te laten verslechteren, is een regeling in het plan opgenomen waarmee binnen de 10⁻⁶-contour vanuit het vulpunt de situatie wordt gefixeerd. Ook is een wijzigingsbepaling opgenomen waarmee een verplaatsing van het vulpunt, sanering van de LPG of een verandering in de 10⁻⁶-contour vanuit het vulpunt planologisch kunnen worden geregeld. Binnen de overige plaatsgebonden risicocontouren is een nadere regeling in het plan niet nodig aangezien op grond van de bestemmingen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten kunnen worden gerealiseerd binnen de contouren.

Groepsrisico

De verantwoordingsplicht voor het groepsrisico volgt uit artikel 12 en artikel 13 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen. De verplichting komt tot uitdrukking in een motivering van:

- het aantal personen in het invloedsgebied;
- het groepsrisico;
- de mogelijkheden tot risicovermindering;
- de alternatieven;
- de mogelijkheden om de omvang van de ramp te beperken;
- de mogelijkheden tot zelfredzaamheid.

In eerste instantie wordt aandacht besteed aan de eerste twee onderdelen. Voor zover relevant wordt ook op de overige onderdelen ingegaan.

Voor LPG-stations geldt op basis van de Regeling externe veiligheid inrichtingen dat de straal van het invloedsgebied 150 m bedraagt. Het invloedsgebied heeft daarmee in principe een oppervlakte van 7,07 ha. Tussen de $PR = 10^{-6}$ -contour en de 10^{-5} -contour bevinden zich twee kwetsbare objecten in de vorm van twee woningen. Het invloedsgebied moet daarom worden verminderd met het oppervlak binnen de 10^{-5} -contour, ofwel $7,07 \text{ ha} - (3,14 \times 25^2) = 6,87 \text{ ha}$. Uit de Regeling externe veiligheid inrichtingen volgt uit tabel 1 van het onderdeel "groepsrisico dichtheden personen per hectare" dat de personendichtheid 16 personen per hectare mag bedragen wil de oriënterende waarde niet worden overschreden. Dit komt dus neer op $6,87 \times 16 = 110$ personen.

Binnen het invloedsgebied zijn negen woningen gelegen en een deel van de begraafplaats.

Om de bijbehorende personendichtheid te kunnen bepalen, wordt wat betreft de woningen gebruikgemaakt van het zogenaamde "paarse boek" (CPR 18) met kengetallen. Uitgegaan wordt van 2,4 personen per woning. Ten aanzien van de begraafplaats is geen kengetal beschikbaar. Het gaat hierbij om incidentele pieken waarbij grote groepen aanwezig kunnen zijn. Hierop zal verderop nader worden ingegaan.

De woningen leveren een personendichtheid van $(9 \times 2,4)$ 22 personen.

Uit de Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico blijkt dat voor gebieden waar geen sprake is van een uniforme personendichtheid geen gebruik mag worden gemaakt van de correctietabellen uit de ministeriele regeling. In dit geval kan enkel de verblijftijd van personen worden verdisconteerd in de faalfrequentie. Immers, de kans wordt lager doordat personen korter aanwezig zijn. In het voorliggende geval kan dit door onderscheid te maken tussen de nacht- en dagperiode. Voor woningen kan bijvoorbeeld worden uitgegaan van een bezetting van 70% gedurende de dagperiode en 100%

gedurende de nachtperiode. Echter, gelet op de geringe personendichtheid is deze correctie niet van belang.

Met een personendichtheid van 22 personen wordt ruimschoots voldaan aan de oriënterende waarde voor het groepsrisico. Wat betreft de begraafplaats is het volgende van belang. Uit ervaringscijfers blijkt dat nagenoeg uitsluitend in de ochtenduren wordt begraven. In de herziening van de milieuvergunning van de inrichting wordt dan ook vastgelegd dat uitsluitend na 14.00 uur de LPG mag worden aangeleverd.

Voor de afweging met betrekking tot het groepsrisico is verder nog van belang dat geen sprake is van groepen binnen het invloedsgebied waar sprake is van een verminderde zelfredzaamheid. De vluchtroutes in geval van een calamiteit zijn goed en meervoudig. De inrichting is van alle kanten goed te bereiken.

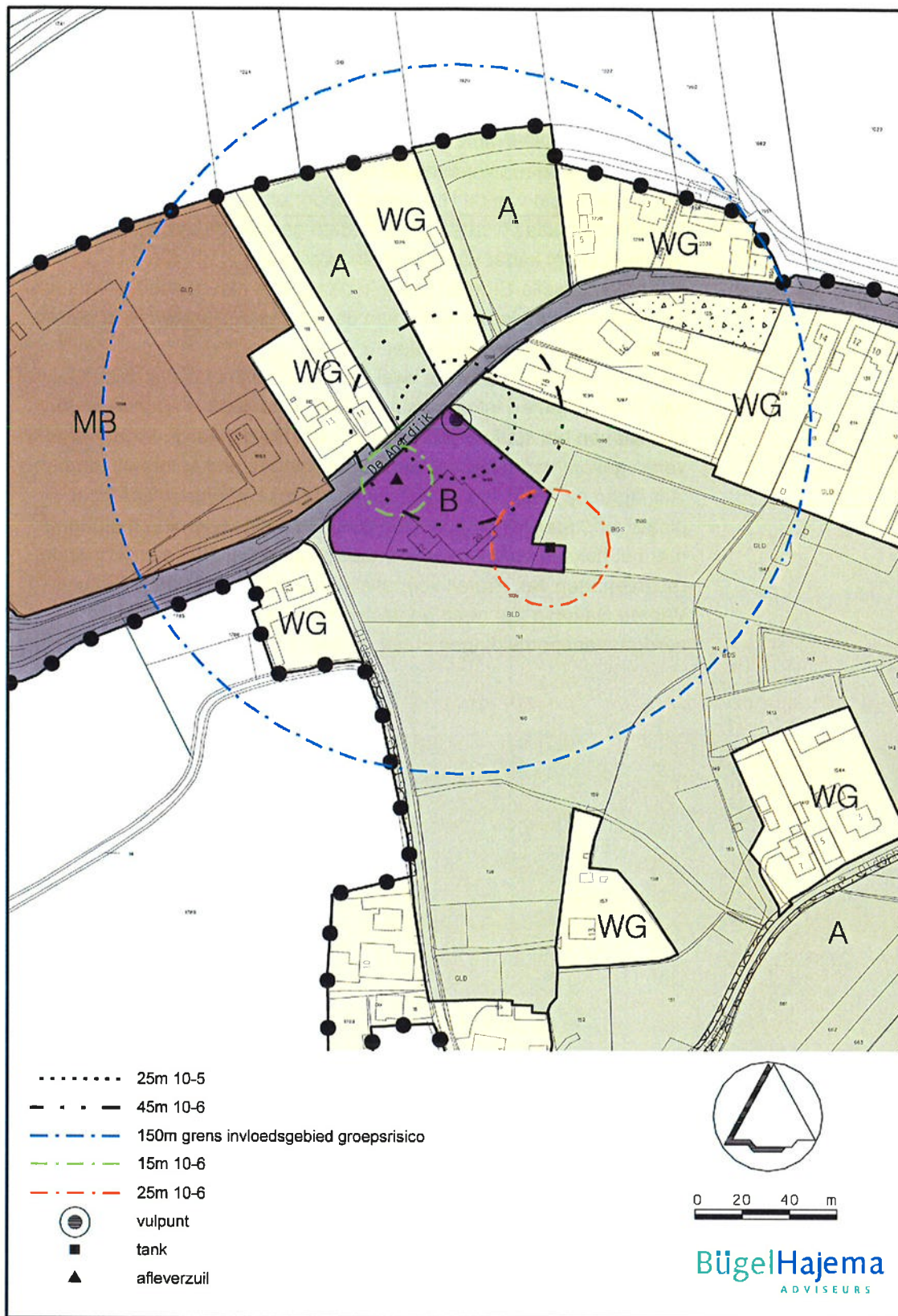
Het voorliggende bestemmingsplan wordt voor advies voorgelegd aan de (regionale) brandweer. Dit advies zal worden betrokken bij de besluitvorming.

6.8.3 Vervoer van gevaarlijke stoffen

Zoals gezegd, bestaat er voor het vervoer van gevaarlijke stoffen nog geen wettelijke normering zoals die voor inrichtingen. Wel is in 1996 de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen opgesteld, waarin het veiligheidsbeleid ten aanzien van vervoer is neergelegd. Als praktisch vervolg hierop is de handreiking Externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen verschenen, waarin het beleid uit de nota naar de praktijk wordt vertaald.

De systematiek van de normering is voor een groot deel vergelijkbaar met die uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Ook in dit geval moet een afweging worden gemaakt ten aanzien van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ten opzichte van risicogevoelige objecten.

De bijlagenkaarten bij het verkeersbesluit no: 2004/EPLA/77531 geven een overzicht van rijkswegen, provinciale en gemeentelijke wegen die zijn aangewezen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De N34 is voor Gramsbergen de dichtstbijzijnde weg waarover vervoer van gevaarlijke stoffen is toegestaan (zie bijlagen). Wat betreft het risico vanwege deze transportroute kan gebruik worden gemaakt van de gegevens uit de Risicoatlas wegtransport gevaarlijke stoffen en de door de provincie opgestelde analyse Transport gevaarlijke stoffen in Overijssel (zie kaartje in de bijlagen).

Uit de combinatie van deze gegevens blijkt dat binnen de provincie geen wegvakken voorkomen waar het plaatsgebonden risico of groepsrisico de normen overschrijdt.

De spoorlijn die langs het plangebied loopt, maakt onderdeel uit van het traject Zwolle-Emmen. Om de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen over deze spoorlijn te inventariseren, is gebruikgemaakt van de Risicoatlas spoor uit 2001.

In deze risicoatlas worden alle trajecten genoemd die extra aandacht vereisen in het kader van de externe veiligheid.

Het traject Zwolle-Emmen wordt in deze atlas niet genoemd, van een aandachtsgebied in het kader van de externe veiligheid is wat betreft dit traject dan ook geen sprake.

Dit wordt bevestigd door de kwalitatieve en kwantitatieve risicoanalyse van DHV Milieu en Infrastructuur BV die eind 2003 is uitgevoerd ter plaatse van het stationsgebied in de kern Hardenberg³. Hieruit is naar voren gekomen dat het bouwen van woningen en kantoren in drie en vier lagen op 15-25 m van het spoor niet tot een onaanvaardbaar plaatsgebonden- of groepsrisico leidt. Daarbij is rekening gehouden met het huidige vervoer van brandbare gassen (LPG) alsook met de reserveringen van Prorail voor alle stofcategorieën in de toekomst. Van de Gasunie zijn geen gegevens bekend met betrekking tot aardgastransportleidingen in het gebied.

³ Risicoanalyse spoor. Onderzoek in het kader van het bestemmingsplan woongebied stationsomgeving. De kwalitatieve en kwantitatieve fase (DHV, 18 augustus 2003).

Aangezien het slechts om een actualisatie van het plan gaat en niet om de daadwerkelijke nieuwe ontwikkelingen, is een exploitatieopzet niet aan de orde.

■
Inloopbijeenkomst

Op donderdag 20 april 2006 heeft een inloopbijeenkomst plaatsgevonden. Tijdens deze gelegenheid kon van het plan kennis worden genomen en konden vragen worden gesteld. Verder waren er voor belangstellenden een flyer over het plan, een procedureoverzicht en een model-inspraakformulier beschikbaar. Hiervan zijn circa 50 exemplaren afgenomen.

Bekendmaking

De inspraakmogelijkheid is bekendgemaakt in het huis-aan-huisblad de Toren.

8.3 Overleg

Het voorontwerp-bestemmingsplan Gramsbergen-kern is in het kader van het vooroverleg ex artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro) toegezonden aan betrokken instanties. De binnengekomen opmerkingen zijn in het navolgende beknopt weergegeven en van een reactie voorzien. De overlegreacties zijn toegevoegd als bijlage.

1. *Provincie Overijssel, eenheid Ruimte, Wonen en Bereikbaarheid*

Opmerking 1.1

Geadviseerd wordt om in het kader van de externe veiligheid het bestemmingsplan voor te leggen aan de regionale brandweer en de eventueel door de brandweer gemaakte opmerkingen te verwerken in het bestemmingsplan. Na aanpassing van het plan overeenkomstig de gemaakte opmerkingen, kan het bestemmingsplan verder in procedure worden gebracht.

Reactie 1.1

De gemeentelijke brandweer (zie onder 6.) heeft haar advies overlegd met de regionale brandweer, zodat er van laatstgenoemde instantie geen afzonderlijk advies is gekomen. De tweede opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

Opmerking 1.2

Op grond van het nieuwe vrijstellingbeleid (in werking getreden per 1 februari 2006) kan het voorliggende bestemmingsplan dienen als basis en ruimtelijke onderbouwing voor het verlenen van vrijstellingen op grond van artikel 19 lid 2 WRO, mits ook de VROM-Inspectie dienovereenkomstig geadviseerd heeft.

Reactie 1.2

Aangezien de VROM-Inspectie dienovereenkomstig geadviseerd heeft, wordt deze opmerking voor kennisgeving aangenomen.

2. *Het Oversticht*

Geen opmerkingen.

3. *NV Nederlandse Spoorwegen*

Geen opmerkingen.

4. *Ministerie van Defensie, Dienst Vastgoed Defensie*

Geen opmerkingen.

5. *VROM-Inspectie Regio Oost*

Opmerking 5.1

Naar aanleiding van de decentrale sturingsfilosofie van de Nota Ruimte heeft het Kabinet besloten om zoveel mogelijk tot één rijksreactie te komen op verzoeken om advies ex artikel 10 Bro. In dit kader heeft de Rijksdienst Monumentenzorg opgemerkt dat het plan in deze vorm kan worden aangemerkt als een plan dat strekt tot de bescherming van de bij de aanwijzing van Gramsbergen als beschermd dorpsgezicht beschreven waarden, middels een moderne planopzet met adequate regelingen.

Reactie 5.1

De gemeente neemt het compliment van de Rijksdienst Monumentenzorg dankbaar in ontvangst.

Opmerking 5.2

Op grond van het nieuwe vrijstellingbeleid (in werking getreden per 1 februari 2006) kan het voorliggende bestemmingsplan dienen als basis en ruimtelijke onderbouwing voor het verlenen van vrijstellingen op grond van artikel 19 lid 2 WRO, mits ook de provincie dienovereenkomstig geadviseerd heeft.

Reactie 5.1

Aangezien de provincie dienovereenkomstig geadviseerd heeft, wordt deze opmerking voor kennisgeving aangenomen.

6. Brandweer

Opmerking 6.1

Onderstaand advies is besproken met de Regionale Brandweer IJssel-Vecht. In het kader van het BEVI dient het ontwerpbestemmingsplan formeel ter advisering aan het bestuur van de Regionale Brandweer IJssel-Vecht te worden voorgelegd.

Reactie 6.1

Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

Opmerking 6.2

Met betrekking tot het LPG-verkooppunt p.a. De Anerdijk 20 wordt verwezen naar het advies van de regionale brandweer in het kader van de ontwerpbeschikking LPG-tankstation Oosterveen's Hobbycentrum te Gramsbergen (20060086 EM d.d. 16-01-2006), onder andere voor wat betreft de verankering van personendichtheden. Geadviseerd wordt om dit aspect in het bestemmingplan nader toe te lichten.

Reactie 6.2

De verantwoording van het groepsrisico staat verwoord op pagina 44-46 van de toelichting. Indien sprake is van een wijziging met betrekking tot LPG zal in dat kader opnieuw aandacht worden geschonken aan externe veiligheid.

Opmerking 6.3

Op de plankaart staan twee verschillende LPG-zones (25 m en 45 m). In de voorschriften wordt echter over één LPG-zone gesproken. Geadviseerd wordt om de voorschriften op dit punt aan te vullen.

Reactie 6.3

De voorschriften zullen op dit punt worden aangepast.

Opmerking 6.4

Met betrekking tot de N34 wordt in de toelichting gesproken over 'ruime afstanden'. Dit dient te worden gespecificeerd en te worden getoetst aan de contouren. Afhankelijk hiervan zal verantwoording van het groepsrisico dienen plaats te vinden.

Reactie 6.4

De toelichting is op dit punt aangevuld.

Opmerking 6.5

Met betrekking tot rail wordt geadviseerd de risicoanalyse DHV spoortraject Hardenberg als referentie en toetsingskader te gebruiken.

■

Reactie 6.5

In de toelichting is nader op genoemd rapport ingegaan.

Opmerking 6.6

In het bestemmingsplan is geen aandacht voor aardgastransport-leidingen. Geadviseerd wordt om dit alsnog te doen.

Reactie 6.6

De toelichting zal op dit punt worden aangevuld.

Opmerking 6.7

De brandweer draagt in zijn advies onder het kopje 'overige opmerkingen' nog enkele suggesties aan ter verduidelijking, aanvulling of aanpassing van de opgenomen tekst in de toelichting.

Reactie 6.7

De suggesties zullen in de toelichting worden opgenomen.

7. *Kamer van Koophandel regio Zwolle*

Opmerking 7.1

Op veel plaatsen in het bestemmingsplan wordt verwezen naar 'de bestaande situatie'. Dit zorgt voor onduidelijkheid. Ook zorgt het er voor dat nieuwe ontwikkelingen geheel worden uitgesloten, terwijl dat niet de bedoeling lijkt.

Reactie 7.1

Met het nieuwe bestemmingsplan voor Gramsbergen wordt in de eerste plaats een actualiseringsslag gemaakt. Het grote aantal plannen wordt daarmee teruggebracht tot een beheersbare hoeveelheid. Bovendien wordt daarmee voor gelijksoortige gebieden een gelijksoortige juridische regeling geboden. Het nieuwe bestemmingsplan is in de eerste plaats niet bedoeld om ontwikkelingen mogelijk te maken.

In de begripsbepalingen zijn de gangbare definities van de begrippen "bestaand bouwwerk" en "bestaand gebruik" opgenomen. Het hanteren van deze begrippen heeft in het verleden niet voor verwarring of onduidelijkheden gezorgd, de verwachting is dat dit ook niet het geval zal zijn in de toekomst.

Opmerking 7.2

Verzocht wordt om de regeling van een bedrijf aan huis binnen de bestemming Woongebied te laten aansluiten bij de regeling voor bedrijven in de bestemming Centrumdoeleinden.

.....

Reactie 7.2

Voor het plangebied is gekozen voor gebiedsgerichte, globale bestemmingen. Een eerste afweging met betrekking tot de toelaatbaarheid van functies en de omvang en plaats daarvan heeft geleid tot de toekenning van een bepaalde bestemming aan een gebied. Het karakter van een gebied met de bestemming Woongebied is afwijkend van de bestemming Centrumgebied. Bij de bestemming Woongebied is wonen de belangrijkste functie. Kleine afwijkingen van deze hoofdfunctie die qua schaal passen binnen deze bestemming zijn voorzien van een aanduiding, zodat afwijking van de hoofdfunctie is geregeld.

Opmerking 7.3

De regeling in de bestemming Centrumdoeleinden biedt te veel mogelijkheden voor detailhandel. Verder is de relatie van de bestemmingsregeling met de Detailhandelsstructuurvisie en het daarin vervatte concentratiebeleid onduidelijk. Voorgesteld wordt om in plaats van de huidige regeling een wijzigingsbevoegdheid op te nemen.

Reactie 7.3

Zoals onder 7.2 al is aangegeven, is op basis van de kenmerken van een bepaald gebied een bestemming toegekend. Door slechts aan bepaalde gronden de bestemming Centrumgebied toe te kennen, is al een duidelijke begrenzing aangebracht in de gebieden waar detailhandel zonder meer wordt toegestaan. In de voorschriften zal de relatie met de Detailhandelsstructuurvisie worden verduidelijkt. De gemeente is daarnaast van mening dat de opgenomen bebouwingsbepalingen voldoende mogelijkheden bieden om een ongebreidelde (oppervlakte-)uitbreiding van detailhandelsfuncties te voorkomen.

Opmerking 7.4

De bestemming Bedrijfsgebied bevat twee verschillende bedrijfstypen op twee verschillende bedrijfsterreinen. Nadere aandacht voor deze tweedeling wordt wenselijk geacht, mogelijk zijn in dit geval zelfs twee verschillende bestemmingen wenselijk.

Reactie 7.4

De huidige bestemmingsregeling biedt sowieso plaats aan bedrijven in de categorieën 1 en 2 van de VNG-Bedrijvenlijst die als bijlage bij de voorschriften is opgenomen en houdt daarnaast rekening met bestaande bedrijven die in een hogere categorie vallen. Een tweedeling wordt zeker niet wenselijk geacht. Dit zou namelijk betekenen dat zodra een bestaand bedrijf wordt beëindigd, er op dezelfde locatie geen enkel ander bedrijf zou mogen worden

gevestigd zonder het voeren van een afzonderlijke planologische procedure. De huidige regeling staat in dat geval toe dat in ieder geval een bedrijf uit de categorieën 1 en 2 van de VNG-Bedrijvenlijst zich op die locatie kan vestigen.

8. *Waterschap Velt en Vecht*

Opmerking 8.1

De waterparagraaf is erg globaal voor wat betreft het beschrijven van planspecifieke wateraspecten. De onduidelijkheid over het watersysteem en het bergingstekort zijn voor het waterschap aanleiding om een waterhuishoudkundig onderzoek voor Gramsbergen als geheel uit te voeren.

Reactie 8.1

De opmerking wordt in het kader van dit bestemmingsplan voor kennisgeving aangenomen. De gemeente ziet te zijner tijd de resultaten van het waterhuishoudkundig onderzoek graag tegemoet.

Opmerking 8.2

Halverwege pagina 39 van de toelichting wordt gesproken over 'op korte termijn'; het is realistischer om hier de term 'op termijn' te gebruiken.

Reactie 8.2

De toelichting is op dit punt aangepast.

Opmerking 8.3

Op pagina 39 wordt de indruk gewekt dat er omstandigheden zouden kunnen zijn waaronder niet vertraagd afgevoerd hoeft te worden. Dit is echter niet het geval.

Reactie 8.3

De toelichting is op dit punt aangepast.

9. *ProRail*

Opmerking 9.1

Op pagina 48 van de toelichting wordt op basis van de 'Risicoatlas spoor 2001' gesteld dat de spoorlijn Zwolle-Emmen niet wordt gebruikt voor vervoer van gevaarlijke stoffen. De betreffende spoorbaan wordt echter structureel gebruikt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarom wordt verzocht om alsnog een risicoanalyse op te stellen, met toepassing van de circulaire

■
'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' en de Handreiking 'Externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen'. Tevens wordt verzocht om rekening te houden met de huidige en geprognosticeerde vervoersstromen per rail.

Reactie 9.1

De toelichting is op dit punt aangescherpt.

Opmerking 9.2

In verband met de ligging van de spoorbaan Zwolle-Emmen binnen het plangebied, wordt er op gewezen dat bij de uitwerking van de plannen rekening dient te worden gehouden met de artikelen 19 tot en met 24 van de Spoorwegwet. Dit geldt onder andere voor artikel 3 (Woongebied) en artikel 14 (Groenvoorzieningen) van de voorschriften.

Reactie 9.2

Deze wettelijke bepalingen hebben een zelfstandige werking, los van het bestemmingsplan. Deze bepalingen zullen geëerbiedigd worden.

Opmerking 9.3

ProRail geeft aan tijdig geïnformeerd te willen worden bij de uitvoering van enkele nader genoemde werkzaamheden betreffende de waterhuishouding. Tevens wil ProRail graag tijdig geïnformeerd worden wanneer gebruik wordt gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid genoemd in artikel 3 lid 10 en de vrijstellingsbevoegdheid genoemd in artikel 14 lid 4.

Reactie 9.3

Het bestemmingsplan voorziet niet in aanpassingen van de waterhuishouding. Wanneer dat op termijn wel het geval is en dit consequenties voor de spoorbaan en omgeving heeft, zal ProRail hierover geïnformeerd worden. Bovendien gaat het in dit geval om uitvoeringsmaatregelen die in het kader van het bestemmingsplan niet relevant zijn.

Een wijzigingsplan ex artikel 3 lid 10 staat weer opnieuw open voor het indienen van zienswijzen, zodat ruimte bestaat om zienswijzen naar voren te brengen.

Artikel 14 lid 4 betreft de zogenaamde toverformule. Het is een binnenplanse vrijstellingsmogelijkheid, waarbij niet kan worden toegezegd dat vooraf Pro Rail zal worden geïnformeerd. Uiteraard zullen Burgemeester en Wethouders bij een eventueel verzoek om vrijstelling de betrokken belangen afwegen en zonodig contact opnemen met Pro Rail.

Opmerking 9.4

In artikel 12 lid 2 sub b (Verkeersgebied railverkeer) staat vermeld dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, niet hoger mag zijn dan 3 m. Een wijziging naar een bouwhoogte van maximaal 10 m gemeten vanaf Bovenkant Spoorstaaf (B.S.) is echter gewenst.

Reactie 9.4

Het plan is op dit punt aangevuld. Daarbij is de bouwhoogte voor andere bouwwerken verruimd tot 10 m. Voor de duidelijkheid wordt voor de wijze waarop deze hoogte moet worden gemeten verwezen naar artikel 2 van het bestemmingsplan.

Opmerking 9.5

Bij het realiseren van speelvoorzieningen binnen de bestemming Groenvoorzieningen dient aandacht te zijn voor een deugdelijke afscheiding met de nabijgelegen spoorbaan.

Reactie 9.5

Dit aspect zal bij de daadwerkelijke realisering van speelvoorzieningen aan de orde moeten komen. De bestemming Groenvoorzieningen biedt voldoende (bouw)mogelijkheden voor het realiseren van een deugdelijke afscheiding.

Opmerking 9.6

Opgemerkt wordt dat onder andere kabels en leidingen die in het beheersgebied van ProRail worden gelegd, onder het vergunningenregime van artikel 19 van de Spoorwegwet vallen.

Reactie 9.6

Zie Reactie 9.2.

